

Po pošti prejemati:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — h
četrt " 6 " 50 "
mesec " 2 " 20 "
V upravnishvu prejemati:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — h
četrt " 5 " 50 "
mesec " 1 " 70 "
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izvemši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 86.

V Ljubljani, v soboto 14. aprila 1900.

Letnik XXVIII.

Non praevalēbunt!

Non praevalēbunt! ...
In peklenska vrata ne
bodo premagala Cerkev
moje. Mat. 16. 18.

Hu, kako hrume! ... Z glavami majejo
in kolnejo: „Aha! Narod zapeljuje, ljudstvo
šunta, ker uči ljudstvo!“ Nočemo, da bi ta
kraljevala čez nas! Križajte jo! Ugonobite jo!
Écrasez l' infâme!“ ...

Kakor da je — veliki petek! In
ona stoji tu — Cerkev — mirno, veli-
častno pred sodnim stolom sveta ... Ju-
deži-apostati jo izdajajo za malo
srebrnikov, za malo hvale in časti. Sina-
goga — framazonskojudovska loža —
kuje črne naklepe zoper njo. Herodež s
svojim dvorom — libertinizem s svojimi
hlapci — se ji cinično reži v lice, frivolno
jo zasmehuje in razbija lascivne dovipe o
njej. Pilat — o! ti moderna ateistična
država, ali nisi ti Pilat? — omahuje sem in
tja ... ne ve, kaj bi storil ... nič ne ve-
ruje, nič mu ni do resnice in pravice, a za-
meril se ne bi rad ... ne temu, ne onemu ...
ne cesarju, ne ljudstvu; ne brezvercem sadu-
cejem, ne nacionalistom farizejem ... Pilat
ne ve, kaj bi storil. Dobro sicer ve, da je ona
— Cerkev — nedolžna — kaj hudega je sto-
rila? — a zameril se ne bi rad, zato jo dá
bičati ... zato, ker je nedolžna! A farizeji
in saduceji niso zadovoljni. „Écrasez l' in-
fâme! Križaj jo!“ In mnogi izmed ljudstva
zaslepljeni vpijejo za njimi: Križaj jo!

Hu, Baraba! Tega je Pilat privedel
na oder — Baraba pa je bil socialist-
a narhist! „Kaj hočete? Ali naj dam svo-
bodo Barabi ali njej?“ ... „Izpusti Barabo,
a njo križaj!“

Ah, Pilat si umiva roke ... vojaki pri-
vlečejo križ, vržejo ga nanjo ... krvava je
pot na Golgato ... Peter joče, ljubeči Janez
trepeče ... kaj bo, kaj bo? ... Ah! ...

A čujte, kaj je to? ... Kako zveni,
zveni! Orglje buče iz bližnje katedrale, veli-
konočni zvonovi pojo, pojo ... Ljudstvo hiti

*) Primeri Luk. 23. 2. 5.

v katedralo ... tu vse poje, vse poje, ve-
selje vriska v srcih, luči blišče, a med njimi
— luč velikonočna ... Kleriki v belih obla-
čilih obdajajo oltar in vse poje, vse poje —
Aleluja!

„Aleluja! Kristus je vstal!“
Iz aleluje pa mogočno odmeva krščan-
ska velepesem: Christus vincit, Christus
regnat, Christus imperat! Christus heri, ho-
die et in saecula! Kristus kraljuje, Kristus
včeraj in danes, Kristus na veke! ...

Kaj hrume ljudstva? Kaj kuješ naklepe
črne, loža? Kaj psuješ Herodež? Kaj si
umivaš roke, Pilat? Kaj se bojite apostoli?
Judež umira s satanskim obupom v srcu in
z onemoglo blasfemijo na ustnih — a Kri-
stus živi, Kristus kraljuje! ...

„Aleluja! Kristus je vstal!“
Ej, kako vihra njegov prapor, kako
hiti na pomoč njej, ki omahuje pod so-
vrštvom, zasmehom in kletvami saducejev in
farizejev — Kristus hiti na pomoč Cerkvi,
svoji nevesti!

„Aleluja! Kristus je vstal — non prae-
valēbunt!“

Peklenska vrata je ne bodo premagala!
Zaman so naklepi, zaman sovraštvom, zaman
besnost — non praevalēbunt! Zastonj
se upira loža, zastonj se reže Herodeži,
zastonj brizgajo blasfemije Judeži, — non
praevalēbunt! Zastonj umivajo roke
Pilati, zastonj dajejo Barabam svobodo, za-
stoj sklepajo prijateljstvo s Herodeži —
zastonj, zastonj — non praevalēbunt!

„Kristus je vstal — non praevalēbunt!“
Zakaj torej hrume narodi in si ljudstva
vmišljujete prazne reči? Zakaj se vzdigujete
kralji zemlje in se zbirate prvaki zoper Go-
spoda in zoper Cerkev njegovo? On, ki v
nebesih prebiva, se vam smeje in Gospod
vas zasmehuje! ...

Ali še niste brali psalma drugega?
On, ki v nebesih prebiva, se vam smeje,
in Gospod vas zasmehuje! Umejte torej kralji,
in dajte se poučiti, ki ste sodniki na zemlji,
da ne strmoglavite v pogubo!

Ali vam ne govori tako psalm drugi?

Zakaj torej hrume? Zastonj je vaš
trud! Kristus je vstal, aleluja! Cerkev je
Kristusova, aleluja! In vrata peklena je
ne bodo premagala. Non praevalēbunt!
Aleluja!

Politična razmišljanja.

V.

O hrvatsko-slovenskem vprašanju.

Mnogo se je že govorilo in pisalo o slo-
vensko-hrvatski vzajemnosti zadnjih 50 let,
vendar moramo priznati, da smo v dejanji i
Hrvati in Slovenci precej oddaljeni, da se
malo poznamo in da hodimo v političnih
vprašanjih vsak svoja pota.

Dotaknimo se v kratkem vseh strem-
ljenj, ki so delala na zblizanje Hrvatov in
Slovencev.

Prva doba je doba ilirizma. Gaj s svojo
literarno šolo je stremil za literarno jedi-
nostjo Hrvatov in Slovencev. Ta se ni do-
segla in se tudi doseči ni mogla, ker tedaj
Slovenci nismo bili še probujeni in bi ljud-
stvo bilo ostalo v narodnem mrtvilu, ako bi
se tedaj slovenska maloštevilna inteligenca
oklenila hrvatskega književnega jezika. Vlada
je tedaj še hujše germanizovala, kakor da-
nes, in bi ne bila nikdar dopustila hrvat-
skega pouka v ljudski šoli. O tem se je
mного pisalo in pokojni Levstik je v šest-
desetih letih dokazal, da je v danih razme-
rah za slovenski narod kvarno, ako bi se
bila njegova inteligenca pohrvatila. Da smo
ostali v pisni književnosti pri slovenskem
narečju in da smo ustanovili ali prav za
prav da so ustanovili naši predniki ljudsko
izobraževalno društvo »družbo sv. Mohorja«,
bila je naša sreča. Gaj, Stanko Vraz,
Matija Majar in cela vrsta hr-
vatskih in slovenskih patrijo-
tov so imeli najboljše intencije,
vendar niso upoštevali dejstve-
nih zaprek, ki so bile na potu
hrvatsko-slovenski jednosti.
Ta doba idejalnega ilirizma je minila in z
dualizmom prišla je doba hrvatskih domačih

bojev in naša slovensko-hrvatska reč živela
je le še v frazi.

Strah pred mažarsko supremacijo izzval
je na Hrvatskem državno-pravne boje na
papirju in v saboru. Tako vidimo hrvatsko
razumništvo raztrgano na mnogo strank,
katerih najmočnejša — v saboru seveda —
je vladna. Opozicija je raztrgana na mnogo
frakcij, na Obzoraše ali Strossmayerjevo
stranko in na Starčevićance ali stranko prava.
Opozicija se je bila pred par leti zjedini-
la za skupno postopanje, ali še to jedinstvo je
šlo v kosce. Iznašli so sedaj »čisto« stranko
prava, kateri načeljuje »legitimni« naslednik
Starčevića — žid dr. Frank. Toda o teh raz-
merah malo več pozneje.

V ti dobi je misel na slovensko-hr-
vatsko vzajemnost živela le v frazi. Ko se
je otvarjalo narodno kazališče v Zagrebu, ko
so poleteli Sokoli v Zagreb in pri drugih
podobnih prilikah, napivali smo bratstvu hr-
vatsko-slovenskemu. Navduševali so se pa-
trijotje to- in onstran Sotle pri skupni mizi
za slovensko-hrvatsko bratstvo in ko se jim
je smejal v kupici rujni »Hrvat«, o! tedaj
so bili bratje nerazrušni! Zginili pa so vinski
duhovi in zginilo je bratstvo po ločitvi že
na potu v železniškem kupeju.

Ni jedni ni drugi, ni Slo-
venci ni Hrvati, niso dosti pre-
mišljevali, kako bi se slov-
hrvatsko bratstvo udeležilo,
kako bi se uživilo v političnem
in gospodarskem dejanju. To je
bil čas fraze, v kateri je tudi imenitno ulogo
igral pobratim Schwegla, dr. Ivan Tavčar.
V Zagrebu bil je planinski Hrvat in istotako
v Spletu. Gospod doktor se še gotovo spo-
minja tistih zlatih trenotkov iz svoje Sturm-
in Drangperiode?

Tisto visoko-doneče frazerstvo iz polu-
preteklega časa nas ni prav nič zblizalo s
Hrvati, le slepilo je nas. Ta gospoda je le
gotove čase ob svečanih prilikah obkobilila vi-
sokodoneče fraze o planinskih Hrvatih, šta-
faža vpila je živio in od pobratimstva ostal
je le še »maček«.

LISTEK.

Krepka hrana.

»Vsako leto«, tako piše v terek »Slov.
Narod«, »nastopajo med nami nekaki poli-
tični postni pridigarji, ki z gorečnostjo Petra
iz Amiens oznanjajo križarsko vojsko proti
»nespodobnosti« »Slovenskega Naroda« v
boju proti klerikalizmu ... Z veliko vnemo
priporočajo ti »diplomate«, naj bi namesto
dosedanje krepke hrane podajali zopet tisto
osladno limonado, kakor v preteklih časih«. Tako »Narod«.

Takih postnih pridigarjev, tako trdim,
sploh ni. Kajti, kedor si je, navzlic temu,
da je zajemal svojo duševno hrano iz »Slov.
Naroda«, ohranil še toliko duševnega zdravja,
da je prišel do izpoznanja »Narodove« »ne-
spodobnosti« »v boju proti klerikalizmu«, ta
tudi ve, da bi bila pri »Narodovih« ma-
tadorjih vsaka beseda, vsako svarilo,
naj njih glasilo opusti te »nespodob-
nosti«, bob ob steno. Natanko to resnico
izprevidi tak mož, ker je ob enem tudi pri-
šel in moral priti do izpoznanja, da je »Sl.
Narod« že davno prekoračil ono mejo, kjer
se neha boj proti politični stranki in prične

Toda stara resnica je, anima humana
naturaliter christiana. Tako se tudi pri »Sl.
Narodu« okolo Velike noči oglašča vest, in
od tod prikazen, da se v velikonočnih član-
kih list bojuje proti očitjanju, da piše »ne-
spodobno«. S trditvijo pa, da vest očita »Na-
rodovim« gospodom njih taktiko, še ni re-
čeno, da imajo možje voljo spremeniti ali
opustiti to taktiko. »Narod« tolaži svojo
vest in duši nje glas s trditvijo, da je to,
kar prodaja čitateljem, »krepka hrana«, da
bi bilo vse drugo le »osladna limonada«.

Izpodkopavati avtoriteto papežu in ško-
fom, smešiti dogme katoliške cerkve, v blato
gaziti nje zakramente, trositi med ljudstvo
pavšalna sumničenja o spovednikih, ki so
strogo vezani na spovedniško tajnost in se
torej v tem oziru braniti ne morejo, to naj
je torej »krepka hrana« našemu narodu, in
žurnalisti, ki pišejo take stvari, naj so »agilni
in spretni redakterji«, kakor »Narodovi«
gospodje indirektno imenujejo sami sebe?
Sedaj torej vemo: Tisti, ki bije po človeku,
kateremu ste zvezali roki, da se braniti ne
more, je — agilen in spreten redakter in
daje onim, ki ga pri tem — redigiranju
gledajo, pa nimajo toliko, recimo, dušne moči,
da bi ga ustavili krepka hrana.

ki jim prija »Narodova« »krepka hrana«,
navadnemu človeškemu želodcu mora pre-
sedati.

Triindvajseto leto že izhaja »Slov. Na-
rod«, ali take se še ni iznebil! Kakor Don
Karlos, bi lahko tudi »Narod« klical: Drei-
undzwanzig Jahre, und nichts für die Un-
sterblichkeit gethan! To bi veljalo samo do
torka, dne 10. aprila 1900, kajti ta dan iz-
javil je »Narod«, da je to, kar piše, —
krepka hrana! To je nesmrtno — smešno.
Petelin na gnoju je brez dvoma prepričan,
da je veličastna prikazen, pa je vendar le
smešen. To, na kar je tako ponosen »Na-
rod«, je pravi pravcati časniški gnoj, in na
vrhu velikega kupca ponosno stoji »Narod«,
praska z nogo, da leté kosci na okrog, ter
poje, da podaja »krepko hrano«. Morda bo
ta petelin zlegel celo jajce, »kunšten« je
dosti za to. Ali piruh za naše katoliško slo-
vensko ljudstvo to jajce ne bo, kakor tudi
ni »krepka hrana« »Slov. Naroda« za zdravi
želodec našega ljudstva.

O veliki noči.

(Ruski spisal V. Korolenko, poslov. F. S. Pavlétov.)

prsi. Podnevno solnce jo je bilo razgrela in
sedaj jo je obvevalo krepko dihanje pomlad-
nega nočnega mraza.

Iz dihanja, ki se je igralo v žarkih ve-
ličastnega zarezega zvezdnatega neba, so
vstajale belkaste megle kakor dimnati obla-
čki kadila ter se dvigali na vsprejem pri-
hajajočemu prazniku.

Tišina je vladala. Malo gubernijsko me-
sto N., popolnoma zavito v mračen hlad, je
ležalo mirno in pričakovalo minute, ko bo
zazvenel prvi udar iz zvonika katedrale A ven-
dar mesto ni spalo. Pod odejo vlažnega
mraka, v senci molčečih, neobljudenih ulic,
se je čulo zadržano pričakovanje. Le pored-
koma je hitel zapoznel delavec, ki ga je
praznik prehitel pri težkem, mučnem delu;
zaropotal izvoščekov voz ... in zopet mol-
čeča tišina ... Življenje se je umaknilo iz
ulic v hiše, v visoke hiše bogatinov in v
skromne koče. Nad mestom, nad poljem se
je čulo nevidno vejanje nastopajočega praz-
nika vstajenja in obnovenja.

Luna se še ni bila prikazala in mesto
je ležalo v široki senci hriba, na katerem je
stala temna, velika, neprijazna zidina. Čudne,
preme in stroge črte zidine so se mračno

Ako hočemo Slovence in Hrvate zblížati, moramo jih z vztrajnim in zistematičnim delom. Teatralni nastopi imajo le tedaj kaj vrednosti, ako hočejo manifestovati kak vspeh zblížanja, ki pa imajo namen, da se začrta način delovanja za bodočnost. Teatralni nastopi s »planinskim Hrvatismom« kot namen sabi sebe so brez vsakega pomena.

Ako stremimo za zblížanjem s Hrvati, in pri danem položaju moramo delati za to zblížanje Hrvatov in Slovencev, potem ne smemo samo govoriti, temveč delati.

Kakšno budi naše delo, o tem hočemo spregovoriti nekoliko besed.

Pred vsem moramo biti in smo tudi na čistem, da Nemci in Mažari zavidljivim očesom gledajo vsako zblížanje Hrvatov in Slovencev. Saj so celo Mažari grozili, da bodo vsakega Slovenca, ki bi utegnil na skupščini stranke prava govoriti, odgnali čez Sotlo in nazaj. Od Nemcev in Mažarov in od birokracije ne pričakujemo nikake dobrohotnosti, ako bi hoteli od zgoraj doli zblížati ta dva naroda.

Kar moremo doseči, in pri nekaj trudu bomo dosegli, je to, da uvedemo v naša srednja učilišča, na gimnazijah in realkah hrvatski jezik kot neobligatni učni predmet. Ako se uči tam francoščina, italijanščina, zakaj bi se ne učila tudi hrvaščina, saj je ta jezik razširjen daleč doli na Balkan in taka zahteva menda še vendar ni panslaviško veleizdajstvo?!

Uprav sedaj je ugodna prilika, da se uvede v ljubljanski realni neobligatni pouk hrvaščine, ko ima o zakonu glede realke naš deželni zbor vnovič se pečati. Naših ljudskih zastopnikov v državni zbornici je pa stvar, da izposlujejo neobligatni pouk hrvaščine na vseh onih gimnazijah, katere v pretežni večini obiskujejo Slovenci. — Jednako nalogo, kakor Slovenci imajo pa Hrvati glede pouka slovenskega jezika na hrvatskih srednjih šolah v kraljevini, Dalmaciji in Istri.

Učenje hrvaščine oziroma slovenščine na srednjih šolah je eden važen korak zblížanju hrvatskoslovenskemu.

Sicer je res, da vsak naobražen Slovenec razume hrvatsko knjigo, vendar bi šolski pouk v hrvaščini dovedel do tega, da bi vsak razumnik tudi hrvatsko govoril in pisal, ker ni več daleč od časa, da bomo imeli skupno znanstveno literaturo, katere so si naši predniki za časa Gaja tako želeli. Hrvat bode čital slovensko in hrvatsko knjigo kakor obratno tudi Slovenec.

Drugi veliko važnejši korak pa je paralelno delovanje na socialnem in gospodarskem polju.

Ko je lansko leto imela krščansko-

jalna zveza svoj impozantni shod v Ljubljani, došlo je tudi več Hrvatov iz Zagreba in Siska. Divili so se ti naši krščansko-socialni organizaciji in njenemu delu. Istina je in tajiti se ne dá, da je iz srede socialnih politikov naše krščansko-socialne organizacije izšel impuls za gospodarsko organizacijo kmeta in delavca na Slovenskem, za organizacijo, ki svoje veje raztega po vsej slovenski zemlji. Ta organizacija pa je dala tudi impuls za socialno delo na Hrvatskem.

G. Zagorac, ta uzorni rodoljub in svečenik, je klicar na Hrvatskem za socialno delo in nekaj posojilnic in zadrug se je od tega časa ustanovilo in na Hrvatskem. Upamo, da ne ostane pri začetku, temveč da v nekaj letih vidimo tudi hrvatskega seljaka in delavca organizovanega v gospodarskih združenjih. In tako delo je pri Hrvatih še mnogo nujnejše, nego pri nas. Hrvatska inteligenca je bila dosedaj velika v frazi a mala pri delu za narod. Naj nam ne zamerijo Hrvati, ako govorimo iskreno ali činjenica je, da Hrvatska vzlic avtonomiji, vzlic temu, da se jim ni treba boriti za vsako bagatelo narodne enakopravnosti, kakor pri nas, vzlic temu da ima razumništvo za gospodarsko delo prostejšje roke, nego pri nas, da vzlic temu položaju propada hrvatsko ljudstvo. Istina! Hrvatska književnost in umetnost je storila velikanski napredek zadnjih 30. let. V Zagrebu se dvigajo palače pri palači. Zagreb je v 20. letih postal veliko mesto, ali hrvatski narod, seljak v Banovini in Slavoniji je gospodarsko ogromno propal in v bogati Slavoniji pritiska neizprosni glad na duri seljaka. Zadruga delba je raztrgala naravno organizacijo ljudstva in birokrati mu niso dali ničesar drugega, nikake organizacije v nadomestilo. Koča za kočjo se prodaja, seljak ide za delom v — Ameriko. Nemec pa se naseljuje v Slavoniji.

Tu v organizaciji seljaka, v dviženju materialnega blagostanja seljaka je prvo in najvažnejše polje za delo hrvatske domoljubne opozicije. Teoretično razpravljanje o državnem pravu hrvatskem, o neodvisnosti ima le tedaj praktični pomen ako ima opozicija za sabo organizovano gospodarsko močno in zavedno maso naroda.

Mažarsko židovski državni mogotci ne bodo nikdar uvaževali najpravičnejših postulatov hrvatskih, dokler bodo čutili, da narodni zastopniki nimajo zavednega in gospodarskomočnega ter organizovanega naroda v ozadju. Tudi mali in najmanjši narodi imajo v politiki vpliv, ako je celi narod politično naobražen in je gospodarsko dobro postavljen.

Najvažnejše se nam zdi sedaj za slovenski hrvatski nazor, da se ljudstvo materialno

dvigne, ker le na podlagi vseobčnega narodnega blagostanja je obči kulturni napredek mogoč.

»Mislimo naime, da narod jedan napreduje samo onda, ako napreduje svi slojevi naroda zajedno i u nekom barem razmjeru.«

»A je li tako kod nas?« Tako vprašuje nek hrvatski pisatelj v »Novi dobi« in odgovarja:

»Dok svi priznajemo, da nam je jezgra narodu seljaštvo, i da nam baš to seljaštvo na svim linijama propada, možemo li konstatovati napredak bar u drugom, malom djeliću naroda, u inteligenciji?«

Odgovor na to pitanje ostavljamo svakom na volju. Mi možemo samo jedno konstatovati: naš narod u cijelosti svojoj propada, svakim danom sve više propada.

Proti živinski kugi.

(Konec.)

Proti pljučni bolezni pri živini imamo zakon z dne 1. oktobra 1892. Od tega časa do konca 1. 1896. so v Avstriji pobili 21.781 glav živine zaradi pljučne bolezni; 1. 1896 je bilo le še 8 komadov pobitih, in zadnja leta sploh ni čuti o pljučni bolezni. Avstrija je v ta namen žrtvovala 1.261.112 gld. Na Ogerskem pa še danes nimajo takega zakona, nego samo neke naredbe, po katerih pobijajo obolelo živino. Tako so na Ogerskem 1. 1895. pobili 11.999 glav, 1896. leta 9625 in 1897. leta 5453 glav živine ter izdali 706.634 gld.

Leta 1895. je svinjska kuga, zanešana iz Ogerske, naredila do 1 milijon škode; živinska kuga pa 1. 1896. okoli 40 milijonov. Te številke pač jasno govoré, da bi trebalo strožje postopati proti razširjanju živinskih kug iz Ogerske.

Toda izvršilne naredbe, ki naj bi popolnile določbe v nagodbi, niso zadostne ali pa se strogo ne izvršujejo.

Tako govori člen I. izvršilne naredbe, da se more v slučaju kuge uvoz živine iz okuženega okraja omejiti ali prepovedati. Tu je dvojna mera, kajti pri nas so ti okraji okr. glavarstva, na Ogerskem pa sodišča ali celo samo vasi.

Člen III. določa, da imata oba dela pravico pošiljati svoje odposlance v drugo državno polovico, da se prepričajo o zdravstvenem stanju živine, o napravah živinskih sejmišč, klavnic, hlevov itd., in da skrbé, da se izvršujejo veterinarsko-policijske naredbe. Toda to se ravno ne izvršuje. Naša vlada se Ogrov skoraj boji. Kakor se govori, naši večaki redko kedaj hodijo čez mejo na Ogersko, a če gredo, navadno molče, ker se bojé mažarskih palic. Člen IV. določa: Ako pride živinski transport okužen v kraj, kamor je namenjen, tedaj se more nazaj poslati.

Ta določba je najslabša za nas. Preje so živino preiskavali na meji, a sedaj šele ondi, kamor je namenjena. Brez prave kontrole pride okužena živina čez mejo v od-

prtih vozovih. In ko se transport zopet vrača, je druga nevarnost. Kugo je mogoče preprečiti ali vsaj omejiti le tedaj, če se žival pregleduje takoj na meji, ne pa, ko je kuga že v deželi.

Člen VI. govori: »Zatiranje pljučne bolezni se mora v obeh državah vršiti po enakih načelih, in sicer se mora pokončati vsa obolela in sumna živina.«

Kakor sem že omenil, mi imamo zakon, a Ogri le nekatere naredbe, katere pa se malomarno izvršujejo. Posledica je, da se zadnji čas zopet širi kuga v naše dežele. Tako je bil zaradi svinjske kuge zaprt novomeški okraj in sedaj je kočevski. To je za ljudi velike škode pa tudi sitnosti. In vendar nismo čuli, da bi bila osrednja vlada storila potrebne korake pri Mažarih. Vlada naj bi sploh prepovedala uvoz ogerskih prašičev za toliko časa, dokler Ogri ne prično zatirati svinjsko kugo, kakor pri nas.

Dobili pa smo pri nas ces. ukaz z dne 2. maja 1899 št. 81, ki je v veliko škodo našim svinjerejem. Tako določa § 1., da se morajo z obolelimi in kuge sumnimi svinjami pobiti tudi vse tiste svinje, ki so z onimi nastanjene v isti staji ali na istem pašniku. Veščaki trdijo, da je ta določba preostra, kajti zdrave živali bi se mogle prav lahko ločiti od obolelih in sumnih v posebnih stajah brez nevarnosti kuge. Tako pa vse pobijejo, a odškodnina ni zadostna.

Naravnost drakonska pa je določba v zadnjem odstavku § 5., ki pravi: Samo povračilo v visokosti doseženega izkupila, odhivši vse stroške, ki so nastali po uradnem opravičju oblasti, se daje, kedar nastane kuga najprej pri svinji, ki se je pred manj nego 40 dnevi uvela iz ozemlja, kjer ta ukaz nima veljave itd. Recimo, da kmetič kupi svinjo, ki se je uvela čez mejo. Svinja pa mu drugi, tretji dan zboli. On dobi za to žival, ki se mora pobiti, le povračilo iz izkupila po odbitih troških za komisijo. Z drugimi besedami, kmetič mora še komisijo plačati povrhu, ker je imel nesrečo, da ni spoznal bolezni, katere niti večaki takoj ne zasledijo, ker takozvani čas inkubacije traja do šest tednov. To je naravnost neusmiljeno, in ni čudno, če ljudje obupujejo in se celo s silo ustavljajo komisijam, boječ se novih stroškov.

Ravno tako je preostra položba v § 6., ki pravi, da se za nobeno pobito svinjo ne dá odškodnina, če je bila med pobitimi v zadnjih 40 dneh tudi samo ena, ki se je uvela zoper prepoved. Torej prevarjeni kupec je kaznovan, a lažnjivi in zvijačni prodajalec, ki je živino vtihotapil, se smeje v pest. Meja naj se zapre in uvoz prepove, potem je mogoče zabraniti kugo in pa škodo!

S tem vprašanjem se je letos bavila tudi poslanska zbornica državnega zbora in 15. marca soglasno ali vsaj brez ugovora sklenila resolucijo, da naj osrednja vlada z ozirom na slabe posledice sedaj veljavne ces. naredbe z dne 21. sept. 1899. takoj

so štrleli s svojimi koničastimi vrhovi visoko v ozračje.

Tu je zazvenel iz zvonika katedrale prvi udar in se nežno razlil po vzduhu sniva-joče noči, za njim drugi, tretji...

Črez trenutek so zazveneli, so se razlili in zapeli zvonovi in zvoki na raznih krajih, v raznovrstnih načinih in se zlivali v mogočno svojeobrazno harmonijo. Tiho so pluli in kakor bi krožili v ozračji... Iz temnega ozidja, ki je obsenčevalo mesto, se je tudi začulo bolno zlomljeno trepetanje kakor bi se trepetaje v slabotni nemoči hotelo dvigniti z mogočnim akordom v etrove višine.

Zvonjenje je potihnilo..., zvoki so se bili davno razlili po ozračju. Nočna tišina je polagoma stopala v svoja prava. Toda dolgo se je slišal moten zamirajoč odmev, lahko trepetanje nevidne, v ozračju napete strune. Luči v hišah so pogasile. Cerkvena okna pa so se svetila.

Zemlja se je 187* pot pripravljala razglasiti geslo zmage, miru, ljubezni in bratstva...

* * *

Na temnih vratih neprijazne zidine je zalutala ključavnica. Oddelek vojakov je iz-

stali in se vredili v vrsto. Iz množice v temo zavitih ljudij je stopila postava, a prejšnji stražnik je odstopil in skoraj izginil v tej neopredeljeni temni množini. Zatem so se obrnili v polobratu, korakali dalje in obšli visoke zidove jetnišnice.

Na zapadni strani je izstopil mlad vojak, da izmeni na straži svojega tovariša. Iz njegovega kretanja še ni izginila vaška okornost. Njegov mladi obraz je izražal napeto pazljivost novince, ki je prvič prevzel odgovorno mesto.

Postavil se je z obrazom proti zidu, vrigel puško na ramo, stopil dva koraka naprej, obrnil se in stal na strani prejšnjega stražnika.

Ta je nagnil glavo nekoliko proti njemu in čital z strogim, službenim glasom obična določila:

»Od ogla, do ogla. Pazi in ne spi, niti ne dremaj!« je čital vojak urno. Novinec pa ga je poslušal. Iz njegovih sivih očí je proseval izraz globoke žalosti.

»Si čul?« — je vprašal desetnik.

»Na povelje!«

»Torej pazi!« mu je zabičal še enkrat strogo. Zatem pa je izpremenil svoj glas in pristavil dobrodušno.

»Kaj strahov?« je naivno odvrnil Tadejev in zatem zamišljeno pristavil:

»Tako nekako čudno mi je pri srcu, bratci...«

Pri tej prostodušni izjavi se je začul iz oddelka vojakov tih smeh.

»Poglejno strahopetca!« — je nekako zaničljivo pristavil desetnik in potem rezko zavpil:

»Puške k rami!... Stopom stopaj!«

Stražni oddelek je stopal enakomerno. Kmalu je izginil za ogrom. Stopinje so polagoma utihnile. Novinec pa je vzel puško na ramo in začel polagoma hoditi ob zidu gori in doli...

* * *

Z zadnjimi udarom zvona se je pričelo v jetnišnici nenavadno življenje. Mračna in žalostna noč že dolgo ni videla tu notri tolikega življenja. Kakor da je prinesla blagovest tudi semkaj dejansko glas svobode, so se odpirala črna vrata celice druga za drugimi. Ludje v sivih halah z osodepolnimi krpami na hrbtih so korakali proti cerkvi, ki je žarela vsled množice sveč. Z desne in leve so prihajali po stopnjicah gori in doli. Od časa do časa se je čulo sredi bučnega ropota življenja orožja in prelivajoče rožnate krvi. Pri stopu v prostorno cerkev

prostore in potihnila. Tudi cerkvena okna so bila omrežena z močnimi, železnimi mrežami...

Jetnišnica se je izpraznila. Le v ogelnih stolpih so korakali v nevelikih, okroglih, trdozaprth celicah štirje jetniki in zrlji mračno, temno predse. Od časa do časa so se vstavili pri vratih, prisluškovali in žejno usrkavali komaj slišne glasove petja, ki je prihajalo iz cerkve...

V eni skupnih celic je ležal bolnik na trdi postelji. Paznik, kateremu so sporočili o nenadno obolelem jetniku, je prišel k njemu potem, ko ostali odšli v cerkev. Sklonil se je nad njim in mu pogledal v oči, ki so mu mrzlično žarele in strmele topo, neumno v daljavo.

»Ivanov!... Ivanov, slišiš?« je zaklical paznik bolniku.

A jetnik ni premaknil glave. Le nerazumno je godrnjal. Njegov glas je bil hripav. Vroči ustni ste mu trepetali mučno, s silo...

»Jutri mora v bolnico!« — je odločil paznik in izšel. Na vratih celice je pustil enega izmed koridornikov (podpaznika).

Z zanimanjem je ta motril mrzličnega bolnika ter odmajeval z glavo.

»Ei, nolenuh ti! S teboj je pri kraju

stopi v dogovor z ogersko vlado in glede na določbe za živinski promet sklone novo, tostranskim živinorejcem ugodnejšo pogodbo. Razni govorniki so naštevati slabe posledice te pogodbe. Samo na Niže-Avstrijskem so v zadnjih mesecih morali pobiti okoli 2500 svinj. Celó Rusija je prepovedala uvoz avstrijskih prašičev, Bavarska je zaprla mejo avstrijski živini, Nemčija strogo varuje svoje živinorejce, in na pariško razstavo ne sme avstrijska živina. To bode imelo za Avstrijo tudi slabe posledice, ko bode sklepala nove carinske in trgovinske nagodbe z vnanjimi državami.

Sedanja vlada te nagodbe ni sklenila, ampak jo podedovala od prejšnjih, torej ima tudi bolj proste roke. Ogrri seveda se upirajo. Tako je ogerski poljedelski minister Daranyi že 19. marca izjavil v zbornici, da z določbami glede živinskega prometa stoji ali pade vsa nagodba. Ali to naj nas ne straši. Ogrri sami dobro vedo, da so navezani na avstrijske trge. Ako Ogrri zgube te trge za svoje živino in žito, doživé veliko katastrofo. Samo v Avstriji prodajo Ogrri na leto vse živine za okroglih 100 milijonov gld. Ogrri imajo pravico, da branijo svoje koristi, a mi imamo dolžnost, da branimo svoje. Zato je pač umesten poziv na vis. osrednjo vlado, da sklone z ogersko vlado take določbe, ki se strinjajo z dejanskimi razmerami in potrebami.

Kratkovidne izjave.

Mažari proslavljajo pri vsakej priložnosti svoje zasluge, ki so jih stekli v borbi za svobodo in neodvisnost. Te zasluge jim je priznalo tudi inozemstvo, ker so znali po francoskih, angleških in nemških časopisih predstaviti to svojo borbo kot pravično stvar. Seveda so pri tem poslu imeli v mislih le mažarski narod, kateri edini je po nazorih mažarskih državnikov vreden te svobode. Kot glavno sredstvo v borbi za svoje pravice so smatrali Mažari vedno svoje časopise, pa so bili tudi vedno zavzeti za popolno tiskarsko svobodo. Ni čudno tedaj, da se je mažarsko časopisje tako bujno razvilo, odkar so Mažari samostalni. Državne oblasti same so neprenehoma podpirale vsa tiskarska podjetja, katerim je bila svrha veličina mažarskega naroda. To izvajajo državne oblasti še dandanes. Tako se je pred nedavnim ministerski predsednik Szell potrudil ter prišel na banket, ki ga je dalo društvo novi narjev v Budimpešti. Pri tej priložnosti je proslavljal mažarsko časopisje kot pravi ščit svobode za mažarski narod. Vse, kar si je mažarski narod do zdaj stekel na političnem polju, je zasluga mažarskega časopisja. To časopisje je po trditvi Szellovej pravi vir resnice, in zato tudi tako sijajno zmaguje. Tako je proslavljal Szell časopisje, pri tem pa seveda ni omenil iz opreznosti, da vse te pohvale veljajo le mažarskemu časopisju,

kajti po mnenju ministra Szella in drugih mažarskih politikov je sloboda na Ogerskem le za Mažare in za one, ki se hočejo za take smatrati, dočim za dve tretjini prebivalcev ne more biti te svobode, ker nočejo biti Mažari, zatoraj se pa tudi vse nemažarsko časopisje, če ne trobi v mažarski rog, preganja in zatira z vsemi sredstvi. Časopisi slovaški, srbski in rumunski, ki zagovarjajo pravice svojega naroda, ne morejo vršiti svoje dolžnosti v onem obsegu kakor mažarski, kajti državni pravdniki jim stojijo neprenehoma za hrbtom. Koliko domoljubnih slovaških, srbskih in rumunskih urednikov je bilo že obsojenih v težko temnico in koliko kavcij jim je bilo pobranih od državne oblasti samo za to, ker so branili pravice svojega naroda. Še več. Moč ogerskih politikov sega v tem pogledu celo na Hrvatsko, kjer nimajo sicer nič opraviti Hrvatski opozicijonalcem bi mogli o tem marsikaj pripovedovati. Vse mažarsko časopisje odobrava oestro ravnanje državnih oblastij na Ogerskem in na Hrvatskem proti onim časopisom, ki branijo pravico svojega naroda. In to časopisje hvali Szell kot domoljubno in resnicoljubno? To časopisje naj bode vir prave resnice za vse državljane ogerske? Szell ne more biti odkritosrčen državnik, ko kaj takega trdi. Tudi zunanji svet zdaj že nič več ne veruje takim izjavam v onej meri, kakor je to bilo še pred nedavnim, pa ako Bog da, bode sčasoma še manje veroval. Mažarska svoboda je osnovana na samosilstvu, a to ne more dolgo ostati, ako se hoče Ogerska vzdržati kot država, kjer prebiva več drugih narodnostij, ki so vkup številneje nego je mažarska. Sicer se pa tudi mažarsko časopisje ne more smatrati več za ono, kakoršna je bilo za preporoda mažarske državne ideje. Ono se seveda še vedno bori za to idejo, ker bi sicer izgubilo vsako važnost, toda zdaj je takemu časopisju glavna svrha dobiček, saj je večidel mažarskih časopisov v židovskih rokah, kakor je razvidno iz podatkov, ki jih je nedavno prinesel tudi »Slovenec«. Židovi vladajo na Ogerskem s takozvanim javnim mnenjem; oni so zanesli takozvani liberalizem v marijansko kraljevino, katero že nekaj časa silno razjeda; židovi so izposlovali po svojem časopisju, da so se uvele na Ogerskem cerkvenopolitične postavbe in ker jim ni dosti naroda v njihovih krempljih, so začeli pripravljati novo borbo med katoliki in protestanti. Žid živi od take borbe in se v njej dobro počuti, s svojim časopisjem ravna take borbe ter se okoriščuje na račun kristjanov. In kratkovidni ogerski državniki proslavljajo moč židovskega časopisja le zato, ker zagovarja hegemonijo mažarskega naroda in širi krivi liberalizem, v resnici pa spodkopuje temelje pravne državi. Taka politika je kratkovidna ter se mora prej ali slej hudo osvetiti mažarskemu narodu. Bržkone bode Szell prej, nego se nadja, doživel sam, da je pohvala, katero je izrekel ma-

žarskemu časopisju, bila neumestna in pre-nagljena, a gotovo krivična, kolikor se tiče njenega odnošaja naproti katoliški cerkvi in nemažarskim narodnostim.

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. aprila.

Obisku našega cesarja v Berolinu pripisujejo listi vedno večjo važnost, odkar se je razglasilo, da bodeta spremljala cesarja poleg grofa Goluhovskega tudi prestolonaslednik Franc Ferdinand in načelnik generalnega štaba Beck. K temu se je v zadnjem času pridružila še napoved sestanka nemškega cesarja s carjem Nikolajem v Danskem ter zelo umljiva izjava rimske »Tribune« glede osamljenja Italije. Italijani sicer naglašajo, da bodo lahko shajali brez dose-danjih zaveznikov, a ta dva še lažje izjavljata, da jima ne bo žal po zvezi z Italijo. Posebno velja to za našo državo. Nasprotno bi bila pa mnogo umestnejša zveza z Rusijo, katero bi iskreno pozdravili vsi avstrijski in pruski Slovani. Seveda bi se Nemci z vso silo ustavljali takemu načrtu, ker bi kričali v svet, da je navstala za vse Nemce velika nevarnost občega poslovanjenja. No, tako daleč cesar Viljem gotovo ne pojde, pač pa je mogoča kaka skupna akcija v sedanjih razmerah v južni Afriki.

Katoliška ljudska obramba za Štajersko. Minulo nedeljo se je vršil v Gradcu ustanovni shod novega društva z imenom »Katholischer Volksschutz für Steiermark«, čegar namen je pred vsem razširjanje socijalne organizacijske ideje ter ustanavljanje krščansko-socijalnih društev, katerih centrala bo nova ljudska obramba. Poleg tega bo jeden oddelek tega društva svetovalnica in posredovalnica, drugi bolniška blagajna, tretji socijalno-politična knjižnica. Načelnik novega društva je delavni državni poslanec Schoiswohl. Društvo je sicer ustanovljeno za celo Štajersko, vendar se sodi, da se njega delovanje razteza v prvi vrsti na nemški del Štajerske.

Posl. Prade in Wolf sta si v laseh in nju razpor je največja nevarnost za »zatirano« nemštvo v Avstriji. Tako je vsaj posneti iz uvodnika včerajšnjega lista glasila graških radikalcev. Razpor je provzročil seveda K. H. Wolf. Na nekem shodu je ta mož silno udrihal po posl. Pradeju, ker se je »zapisal vladu« in dal voliti zborničnim podpredsednikom. Očital mu je tudi več drugih stvarij in res po krivici. Celo »Gr. Tagblatt« pravi, da je Wolfov govor hudo razdražil Pradeja in so njegove izjave daleko prekoračile mejo dostojnosti. Teh napadov Prade ni mogel mirno prenesti in v terek je mož pred svojimi volilci v Reichenbergu odločno zavrnil očitanja posl. Wolfa in zato od množično navzočih volilcev dobil zaupnico in zahvalo. Seveda je Prade osvetlil razne Wolfove politične grehe večinoma

tako, kakor zaslužijo. S tem se je pa neizmerno zameril vsem (?) nemškim radikalcem. Navstal je razpor v nemškem taboru, ki bo baje neizmerno škodil nemškim interesom.

Nova rusinska gimnazija v Kolomeji. Po dolgoletnem moledovanju se je zastopnikom rusinskega naroda vendarle posrečilo izposlovati pri vladi neko drobtino. Kakor namreč poroča »Gazeta Lwovska«, je odredil naučni minister Hartel, da se s pričetkom šolskega leta 1900/1901 opusté sedaj na gimnaziji v Kolomeji obstoječe rusinske vsposrednice ter se ustanovi samostojna rusinska gimnazija z rusinskim učnim jezikom. Ta pridobitev sicer ni kdove kolika, vendar bo pa narodu s tem znatno ustrezno.

Ruski car in nemški cesar se po poročilu berlinskega »Localanzeigerja« snideta kmalu po odhodu avstrijskega cesarja iz Berolina in sicer v Danskem povodom krsta ruske križarke »Nowik« in nemške križarke »Ca«. Sestanek je baje določen na konec maja ali začetek junija. Ako se ta vest uresniči, je gotovo, da bo pri tej priliki govor tudi o obisku našega cesarja in nekaterih dogovorih mej njim in nemškim cesarjem. Ali se morda že računa na novo trozvezo brez Italije, ki po »Tribuni« že sedaj izjavlja, da bo v tem slučaju vedela uravnati sama svoje zadeve?

Francoski asumpcionisti so vsled znane pravde s francosko vlado in na željo sv. očeta oddali iz svojih rok velike tiskarne ter založništva časopisov, verskih in artističnih del, znanih pod imenom »Bonne Presse«, ter jih prepustili svetnim rokam. V svojem največjem in najbolj razširjenem časopisu »La Croix« se mnogozaslужni sinovi sv. Dominika v številki 5. t. m. poslavljajo od svojih čitateljev ter naznanjajo, da je prešlo vse podjetje v roke nekega francoskega industrijca, ki je v obče znan po svoji milosrčnosti. Industrijec Féron bo posvetil podjetju ne samo svojo živo vero, marveč tudi svoje premoženje, svoje spretno pero ter celo svoje srce. Deset let je ta industrijec krepko podpiral »Bonne presse«. — Seveda se asumpcionisti s tem niso odrekli tudi duševnemu sodelovanju.

Razmere v Srbiji in strah Obrenovičeve dinastije. Koraki, ki sta jih v poslednjih dneh storila Milan in kralj Aleksander v svrhu ohranitve dinastijskega čuta mej srbskim narodom, res najbolj osvetljujejo ondote razmere. Pri prebivalstvu sta oba tako priljubljena, da slutita v vsakem kotu zaroto in nevarnost za osebni napad. Že sedaj nikjer ni tako dobro organizovano tajno vohunstvo kakor ravno v Srbiji, in vendar se je zdelo Milanu in kralju Aleks. še premalo dobro uravnano. Treba je bilo toraj splošne reorganizacije vohunstva posebno v inozemlju. Posebno se je pri tem oziralo na avstro-ogersko monarhijo, oziroma na kraje, kjer je največ Srbov. Tajna policija je dobila svoje agente mej drugim v

tu ničesar več iskati, po hodniku k cerkvi, vstavil se na priprtih vratih in poslušal pridigo. Od časa do časa se je sklonil k tlom ter jih poljuboval.

Tišino celice je le po redkoma motilo zmešano govorjenje. Ni bil še ravno star, a močen, krepek človek je bil. Z nova je blodil in preživljal nedavno prošle dogodke. Obraz njegov je izražal notranjo muko.

Zlo mu je bila odmenila usoda. Tisoče vrst je prešel, prebival v prepadih in gorskih slemenih, neštelo nevarnostij in pomanjkanja je prestal gnan od žgočega domotožja, gnan od ene same želje:

„Videti svojce... le en mesec — teden prebiti med njimi... O potem, potem bi šel rad nazaj po tej poti!“

Komaj sto vrst je bil oddaljen od domače vasi, ko so ga prijeli in vrgli v to ječo...

Zmešan govor je nenadoma utihnil. Bolnikove oči so se razširile, prsa so se mu dvigale svobodneje... Radostnejše, veselejše slike so prevevale njegove možgane...

... Gozd šumi... On pozna gozdne glasove, razumeje govor drevja... Veličastno zveni smreka visoko, visoko v temnem zelenju. Zategnjeno odmevajoče šuste jelke. Veseli, jarki listovci majejo gibke veje, jelša vstrepetava s tresočim, bojazljivim perjem...

Radostno žvrgoli prosta ptička, kramljuje se drvi urni potoček po kameniti strugi in pomladni oblaki — jata klepetavih srak — lete po ozračju nad kraji, koder često blodi po nepredornih gozdih ubežnik...

Dihljal svobodnega, pomladnega vetra je zavel proti bolniku, vspel se je po konci in težko je sodel; oči so mu zrle z zanimanjem okrog — nenadoma so zablistele neverjetno veselo... On pohajač, ujeti ubežnik je zapazil nekaj nenavadnega: odprta vrata...

Mogočni nagon do rešitve je spravil podse ves oslabljeni in od boleznih razdrapani organizem. Simptomi mrzlice so se nenadoma umaknili. Vse misli so se družile okoli enega pojava, ki je prodril z vso silo iz tega kaosa: „Sam!... Odprta vrata!“ V trenutku je stal na tleh. Ves žar razpaljenih možganov se je hipno zvil v oči: zrle so v eno smer, uporno, strašno.

Nekdo je izšel iz cerkve in za časek odprl vrata. Valovi harmoničnega, oddaljenega petja so doneli do jetnikovih ušes in zopet nemo zamolknili. Na njegovem blestem obrazu je zasijala ginjenost, oči so mu zatemnile solze in pred njegov duh je živo utopila podoba, ki jo je že davno gojil v svoji domisljiji: tiha noč, šepet smrek, ki se s tankimi vrhovi sklanjajo nad staro cerkvijo

rodne vasi... množica rojakov; ognji ob reki in ravnoisto radostno, veselo, velikonočno petje... Pohitel je, da se mu spolni vse to tam pri svojih...

Med tem se je priklanjal pri cerkvenih vratih na hodniku koridor in prisrčno molil...

* * *

Mladi novinec se stopal s puško ob zidovju. Pred njim se je raztezalo ravno, daleč segajoče polje, ki se je nedavno prikazalo izpod snega. Lahen vetrič je begal po polji, zvenel v stari travi in vel v vojakovo dušo hrepeneče žalostne misli. Suha stepna trava je še lestela.

Mladi stražnik se je vstavil ob zidu, postavil puško na tla, položil roki na cev in naslonil glavo nanje ter se globoko zamislil. Ne, on ne more še pojmiti, čemu stoji tu v tej praznični noči pred praznikom, s puško v roki, naproti pustemu polju. Sploh on je bil še popolnoma kmečki sin, ki ni pojmlil še vsega, kar mora vojak umeti. Sodrugi mu niso zastoj nagajali »s kmetom.« Vsaj ni dolgo temu, ko je bil še prost, gospod, vladar svojega polja, svojega dela; a sedaj strah, ki je ukoval mlado, roboto, kmetiško naturo v stroge vezi službe. Strah, ki mu je sledil za vsako stopinjo in ga silil razjasniti si in zagovarjati vsako dejanje.

Sam je bil v tem trenutku. Videlo se je, kakor bi ga dolgočasni pusti razgled, ki se je širil pred njegovimi očmi, in švist vetra po suhi travi uspavala... Pred očmi mladega vojaka so vstajale domače, znane podobe. Tudi on je videl domačo vas; cerkev se žari od lučic in temne veje smrek se sklanjajo z zelenimi vrhovi nad njo.

Od časa do časa se je vzdramil in tedaj se je izražalo v njegovih sivih očeh vprašanje: Kaj je neki to? — Polje, puška, zid... Za nekaj trenutkov se je spomnil sedajnosti, a kmalu ga je zopet speljal nočni veter s svojim opojnim šustanjem v prejšnji san, v domače slike. In zopet je dremal mladi vojak oprt na puško...

Ne daleč od prostora, kjer je stal stražnik, se je pokazal na grebenu zida temen predmet: človeška glava...

Begun je zrl v daljno polje proti komaj vidnemu robu gozda... Prsi so se mu širile, pohlepno je vsrkaval sveži, svobodni zrak matere noči. Zatem se je spustil na roke in tiho spolznil ob zidu nizdoli...

* * *

Radostno zvenenje je budilo nočno tišino. Cerkevna vrata so se odprla, po dvorišču se je razvil velikonočni sprevod. Harmonični, valoviti glasovi petja so se razlili

Zagrebu, Reki, Zadru, Kotoru, Budimpešti, Mitrovici, Semlinu. Posebne vrste agentije so nastavljeni v Zofiji, Bukarešti, Genevi in Parizu. Na Ruskem in v nekaterih večjih nem. mestih so pa nastavljeni »nezadovoljni politični izselniki«, ki igrajo potem mej srbskimi dijaki zelo važno ulogo. Vrh tega, deluje v domovini prav dobro »črni kabinet« pri srbski pošti in brzojavni upravi. Tu so v zadnjem času tudi znatno pomnožili moči, ki imajo nalog odpirati sumljive in nesumljive pošiljke in jih v slučaju potrebe pridrževati. Kako dolgo se bo s tem vzdrževal dinastijski čut mej narodom, Milan menda sam ne ve.

Rusko-japonska vojska? V evropskem časopisju se vedno bolj širi vest, da pride mej Rusijo in Japonom v kratkem do vojske radi polotoka Koreje, katerega se hočejo Rusi polastiti. Japonska vlada je že dala nalog upravi mornarice, naj boče pripravljena na vsak slučaj. Ta mornarica je kakor znano, večja nego ruski del vojnih ladij v Tihem morju, in tudi večja, kakor francoska mornarica v tem delu. Oficijski krogi sicer v javnosti nočejo ničesar vedeti o kakih pripravah za vojsko, marveč govorijo o izrednih vojnih vajah, pri katerih bo navzoč tudi japonski cesar. Tudi se nadalje trdi, da so stopili Japonci v dogovor s Kitajci, ki jim v slučaju vojske pomagajo, oziroma vsaj ne podpirajo nasprotnika. Vse te vesti dohajajo seveda iz malo verodostojnih angleških virov, ki končno še govorijo o naglem grajenju sibirskje železnice na jedni in o nabavi topov, streliva in hrane na drugi strani. Nasproti tem senzacionalnim poročilom izjavljajo Rusi, da je javno mnenje na Japonskem sicer silno vneto za vojsko, a vlada je proti njej. Rusija ve, da bi ji Japonci povzročili velike težkoče, a gotova si je končne zmage. Seveda bi nastala za Rusijo nova nevarnost, ako bi nenadno zavzel širše meje sedanji upor na Kitajskem, ker bi bil njega uspešen konec baje usoden za Rusijo.

Portugalci — zavezniki Angležev. Vso Evropo je pred nekaj dnevi presenetila vest, da so angleške čete došle v Rhodézijo preko portugalskega ozemlja mej Beiro in Umtali. Vse, posebno pa Transvalci, je bilo v tem jedino, da so Portugalci z dovolitvijo tega prehoda prekršili nevtralnost in da se godi velika krivica južno-afriškima republikama. Vlada v Pretoriji je res takoj opozorila Portugalce na ta nedostatek ter izrazila nado, da se ta krivica čim prej popravi. Portugalci so na to očitjanje res odgovorili. Odgovor pa je tak, da Transvalcev gotovo ne bo razveselil. Vlada v Lizabonu namreč izjavlja, da ni prekršila one — delne, omejene nevtralnosti, na katero je vezana po splošnem mejnarodnem pravu, marveč da je storila to uslugo zato, ker je v to dolžna — po pogodbi, sklenjeni z Angleško 11. junija 1891. V členu 12. te pogodbe sta se namreč, tako pravijo, zavezali obe vladi, da

v obrambo svojega ozemlja dovolita druga drugi prost prehod vojaških čet. Konečno pravi portugalska vlada, da je že omejena nevtralnost — velika žrtev od strani Portugalcev, ker javno mnenje na Portugalskem odločno zahteva, da stopi vlada javno in brezobzirno na stran Angležev kot svojih — zaveznikov. S tem so Portugalci povedali dovolj in ves svet ve, pri čem da je. Vladi južno-afriških republik sta po poročilu Reut. urada takoj oficijelno sporočili, da smatrata čin Portugalcev za dokaz sovraštva in da bodeta vedeli izvajati iz tega neizogibne posledice. S tem se misli pač pričetek vojske s Portugalom. To bi pa seveda Transvalcem prav nič ne pomagalo, ker bi Angleži takoj pomagali svojemu zavezniku in tem raje, ker bi na ta način lahko odposiljali svoje čete v veliko obilnejši meri na transvalsko mejo. S tajno, dosedaj neznano pogodbo, sklenjeno mej Londonom in Lizabono iz prozornega namena, škoditi Burom, so Angleži pokazali znova svojo prekanjenost, zatirani Buri so pa spoznali svojega novega sovražnika, napram kateremu so sedaj takorekoč popolno brez moči. Da bi v sedanjih razmerah mogli vspešno braniti ozemlje mej Pretorijo in portugalsko mejo, na to ni misliti.

Knjige in časopisi.

»Slovenskega učitelja« 8. številka ima tole vrlo zanimivo vsebino: Vednostna razmotrivanja »Učiteljskega Tovariša«. — O pouku realij v ljudski šoli. — Nujna potreba. — »Pripraviški dom«. — Listek: Vstal je! — Dopisi. — Slostvo. — Šolske vesti. — Drobline. — Cena »Slov. učitelja«, ki izhaja v Ljubljani dvakrat na mesec, je za celo leto 5 kron.

»Objavljenec«. I. Dante. Napisao dr. Juraj Carić. Ponatis iz »Narodnega Lista«. — Zadar 1900. Razlaga o Danteju in njegovih pesmih.

Šola v boju proti pijančevanju. Po nemškem izvirniku prosto poslovenil Fr. G. — Drugi natis. Cena 60 v. V Pulju. Tiskarna J. Krmpotić i dr. 1900. — 38 strani broječa knjižica razpravlja o nalogi šole in učiteljstva v boju proti žganju.

Tedenski koledar.

Nedelja, 15. aprila: Velikonočna. Vstajenje Gospodovo, evang.: Jezus vstane od smrti. Marka 16. — Ponedeljek, 16. aprila: Velikonočni. — Torek, 17. aprila: Liberal šk. Anicet p. — Sreda, 18. aprila: Apolinarij m. — Četrtek, 19. aprila: Leon IX. p. — Petek, 20. aprila: Viktor m. — Sobota, 21. aprila: Anzelm šk. — Solnce izide 20. aprila ob 5. uri 9 min., zaide pa ob 6. uri 50 minut. — Musica sacra v stolni cerkvi: Velikonočno nedeljo pontifikalna maša ob 10. uri: Instrumentalno mašo v F-dur zl. Karol Greith, graduale in sekvenco ter ofertorij zl. A. Foerster. Velikonočni

ponedeljek pontifikalna maša ob 10. uri: Instrumentalno mašo v H-mol zl. Moric Brosig, graduale in sekvenco A. Foerster, ofertorij G. Ed. Stehle.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. aprila.

Vesele praznike! Resni so dnevi, v katerih živimo. Kakor so Kristusovi uprav ta teden zasledovali, natočevali, zasramovali, tako se godi uprav zadnji čas Kristusovi veri med Slovenci. Razdivjano, brezvestno časopisje »Narodne tiskarne« izliva mej Slovence svoje sovražstvo proti katoliški cerkvi, tem listom se je zadnji čas pridružil tudi »Učit. Tovariš«. Mnogo zla provzročuje to brezversko časopisje, mnogo jih je vzlasti nerazsodnih, ki slastno požirajo tako berilo in katerim se še iz obrazov kaže neka mržnja do cerkve in njenih zastopnikov. Zagovorniki liberalizma v Slovincih nosijo glave po koncu ter se zibljejo v nadobudnih sanjah, da na njih zastavo kmalu priseže slovenski rod po svoji večini. V tem upanju se pa — to je naše trdno prepričanje — zelo varajo. Dasi njih herostratstvo ne bo ostalo brez posledic, vendar pa kaže oživljajoče se cerkveno življenje, razvijajoče se gospodarsko gibanje, da si narod dela trdno, neomajno podlago za svoj duševni in gmotni napredek. Moment božanstvenega, moč Vsemogočnega bo tudi tukaj kakor pri Vstajenju Gospodovem imela odločilno besedo. Nam treba le storiti svojo dolžnost, potem nam se za bodočnost naroda ni bati. Zato pa tudi v teh resnih časih obhajajmo veseli velikonočne praznike, proseč od mrtvih vstalega Odrešitelja, naj se tudi naš narod v vsakem pogledu vraduje potrebnega nam vstajenja in življenja. — Vsem prijateljem in bralcem, vsem Slovincem veselo: Aleluja!

Potresna procesija. V smislu obljube, storjene dne 12. maja leta 1895 pojde veliko nedeljo popoldne ob 3. uri zaobljubljena procesija ljubljanskega mesta s presvetim Rešnjim Telesom iz stolnice k nunski cerkvi na Kongresni trg. — Procesije drugih fara naj prihajajo po navadnih potih, kakor prošnji teden, in sicer naj se vredi takó, da bo trnovska pri stolnici ob dveh, šempeterska ob 1/4 na tri, frančiškanska ob 1/4, treh, šentjakobska ob 3/4 na tri in ob treh gre stolna (šenklavska) po navadni poti, kakor prošnji teden, proti nunski cerkvi. Vsaka procesija naj ima svoje reditelje, ki naj pazijo zlasti na to, da se bodo procesije druga za drugo vrstile brez presledka ter da se tudi med potjo ne bodo pretrgovale. Da se obhod predolgo ne zavleče, gredo naj po štirje in štirje skupaj. — Pri nunski cerkvi se bodo pele litanije Matere Božje, potem molitve za odvrnenje potresa in blagoslov z Najsvetejšim. — Po danem blagoslovu naj gre vsaka procesija po najbližjem potu nazaj v domačo farno cerkev, kjer bo k sklepu še enkrat blagoslov s presv. Rešnjim Telesom. — Ako bi bilo vreme neugodno, da

bi morala procesija izstati, izpostavi naj se v smislu obljube presv. Rešnje Telo ter naj se ravna sploh tako, kakor je zaukazano v pastirskem listu z dne 5. maja l. 1895.

Veliki zbor duhovskega podpor-nega društva ljubljanske škofije se bo vršil v sredo, dne 18. aprila 1900 ob pol deveti uri dopoldne, in sicer v knjižnični dvorani knezoškofijske palače v Ljubljani.

Odlikovanje. Dež. sodišča v Celju svetnik Maks vitez Langer je povodom svojega umirovljenja dobil od cesarja viteški križec Franc Josipovega reda.

Napad „Učit. Tovariša“ na štajersko-slovensko duhovščino. Zadnji »Učit. Tovariš« piše: »Nekdaj je duhovščina na Štajerskem res mnogo storila za narod. Idealni rodoljubi so žrtvovali vse svoje moči narodni probuji. V njih ni bilo tistega sebičnega rodoljubja, tedaj še rodoljubje ni bilo samo pripomoček za smoter. Da, ko Slomškov duh vedno bolj gineva med duhovščino, so zasedli v srcih mesta nekdanjih idealov že povsem drugi, o katerih pa rajše molčim. — Kjer se gre za čast in veljavo, kjer se gre za vladno in moč, tam najdeš še duhovna v narodni vrsti. Pri vseh volitvah kažejo oznanjevalci svetega miru, kako prožne so njih sile. Treba samo primerneга slučaja, in takoj delujejo vsi klerikalni stroji — Kar se pa tiče pravega narodnega dela, probuje naroda, vzdrževanja tistega svetega ognja v srcih slovenskega preprostega ljudstva, tam klerikalni stroj ali več nima moči, ali pa noče delovati.« — Ta drzni, neosnovani napad na štajersko-slovensko duhovščino obsoja se sam, kajti list, ki tako splošno natočuje celi stan, ne more imeti nobenega smisla za poštenje. Navaljevati kar na celi stan taka nečuvna očitjanja brez vsacega dokaza, tega je zmožen le človek brez vesti in objaviti kaj tacega je zmožen le list brez vesti. — Slovenska duhovščina štajerska pa bo brez ozira na take neumnosti delovala kakor do sedaj nesebično in vneto za vsestranski blagor svojega naroda.

Diesterweg — ideal slovenskim učiteljem. »Učit. Tov.« piše v zadnji številci: »Najboljši predbojevnik za popolno ločitev šole od cerkve, torej ob enem za ugodno rešitev programa mladičev (jungovcev), je neovržno Diesterweg. Njegove spise preveva vseskozi isti duh, ki bo tudi nas presušil, kadar bomo začeli količkaj samostojno premišljevanje o prepornem in toli inkriminiranem vprašanju.« — To so jasne besede. Popolna ločitev šole od cerkve, to je torej po Diesterwegu ideal šole za učitelje-somišljenike »Učit. Tovariša«. — Ne čudimo se vsled tega, da se isti člankar, sklicujoč se na dr. Fröhlicha, bori proti dogmam, ki ne spadajo k bistvu krščanstva in tudi niso zato, da bi se po njih dosegla pobožnost in zveličanje; dogme zato ne spadajo v šole in le pedagoška norost in hierarhiška vladateljnost jih more vsiljevati ustavljajoči se otroški naravi. Torej: dogme katol. cerkve

konci, snel čapko, prekrižal se in obstal s sklonjenimi rokami.

Begun je dosegel zemljo in naglo skušal ubežati v prosto stepe.

»Stoj, stoj!... Duša draga!« je zavpil stražnik in prestrašen dvignil puško. Vse, česar se je bal, pred čemur je trepal, se je dvignilo v njegovem umu, brez forme, strahno — ko je zazrl bežečo postavo pohajača. »Služba, odgovornost!« mu je šinilo v um. Dvignil je puško in nameril na bežečega. Z žalostnim pogledom je zamižal in sprožil.

Nad mestom pa je zapel znova zvon prelivajoče harmonično in dvigal svoj glas visoko v ozračje. Zopet je zatrepetal glas zvona v jetniščnici in skušal dvigniti se v ozračje, a zlomljeno je pal kakor obstreljena ptica. Iz za zidovja so se širili daleč v polje prvi zvoki vesele pesmi: »Gospod je vstal, aleluja!«

Za zidom pa se je začel strel, ki je prevplil ostalo... Slab, nemočen odmev mu je žalostno odgovoril, a zatem je za trenutek potihnilo vse...

Le daljni odmev s pustega polja je ponavljal s žalostnim grmenjem zadnje praske — tanje puškega strela...

Na Vestfalskem.

Piše J. Knifec.

III.

Ahen, 30. marca.

»Zu Aachen in seiner Kaiserpracht
In alterthümlichem Saale,
Sass König Rudolfs heilige Macht...«

Kdo se ne spominja teh krasnih besedij Schillerjeve pesmi? In v tem Ahenu, tej nekdanji stolici nemških vladarjev, bivam sedaj jaz, priprosti sin slovenskega naroda. Kako neki prideš v Ahen, ki leži kakih 100 km zahodno od Kolina, ko bi vendar moral biti v Sodingenu na Vestfalskem, 100 km severno od Kolina? Prijatelj moj dragi, potrpi malo, vse ti razjasnim.

Tretji dan sem že bival v Kolinu. Po pravici rečeno, dasi je mesto zelo lepo, naveličal sem se ga. Prebrskal sem že vse njegove znamenitosti, znan mi je takorekoč vsak kottiček. Pa tudi jaz sem najbrže znan že vsem Kolinem; vsi vedo, da sem tujec, in moj izdajalec je — moj lastni havelok. Da, havelok moj sivo-črnkasti. Ko hodim po ulicah, vsak me pogleda. Zakaj neki; imam kaj posebnega na sebi? Kolar nosijo tudi Vaši duhovniki. Ne, nekaj drugega je: havelok. Nalášč sem opazoval ljudi; vsi nosijo ali črnkaste jakne ali pa avrانیke: le jaz le

lok! Koliko sveta si že prehodil z menoj! Bil si z menoj v nevarnostih na morju, v nevarnostih na suhem; na parobrodih, železnicah, tramvajih, droškah, na priprostih kmetijskih vozeh; povsod si bil moj zvesti spremljevalec. Ti si hodil z menoj po dušnopastirskih opravilih tam doli na Notranjskem; po hribih, dolinah in belih cestah, povsod sam te nosil s seboj, In sedaj me izdaješ ravno ti, ravno ti, moj ljubi sivo-črnkasti havelok! Pa star si že, star; lasje ti že izpadajo, da se komaj upam iti s teboj v pošteno družbo. Kmalu boš moral iti v penzijo, in vendar me še izdaješ...

Zopet sem maševal v stolnici. Višji cerkvenik: kako Vam je podoben dekanu dunajske teološke fakultete! Samo kolar bi še moral imeti pod vratom, in vsakdo bi ga smatral najučenejšim teološkim profesorjem.

Po zajutreku sem se šel sprehajati ob Renu in ob jednom — pripravljati se na pridige. Gotovo bom vedno pomnil, kako sem se dne 30. marca l. 1900. po Kr. r. v Kolinu sprehajal ob Renu in premišljeval, katere stvari bi bile najbolj potrebne našim rojakom — delavcem.

Proti poldnevju se napotim v konzulat. Vedel sem, kakor oni Ribničan, da še ni

dar-le. »Ničesar še nismo dobili, gospod, ničesar«, mi kliče tajnik g. Prohaska. »Potrpajte malo, greva skupaj k g. konzulu na kosilo.« Saj res; že včeraj me je povabil, in obljubil sem mu, da pridem. In obljubi inoram ostati zvest.

Z največjo prijaznostjo naju je sprejel. O ti moj ljubi konzul, ugajaš mi vedno bolj!

Petek je danes, dan, ko se pri gospodi navadno je — meso. Ne tako pri avstrijskem konzulu v Kolinu. On ni samo katolik v besedi, on je tudi katolik v dejanju. »Seveda bomo jedli postno«, mi je dejal že včeraj, ko sem mu skromno omenil, da je jutri petek. Pa tudi molili smo pred jedjo in po jedi; molil je najvišji avstrijski uradnik Porensčine in Vestfalskega.

In zopet je pripovedoval anekdote iz svojega življenja. Iz vsega njegovega govorjenja se je razvidelo, da je mož nepristranski in dober katolik. Dasi po narodnosti Madžar, — rojen je sicer na Dunaju, — vendar je drugim narodnostim prijazen, in zlasti še je naklonjen Slovanom, tako mi je razodel tajnik g. Prohaska. On čuti tiranstvo, ki je izvršujejo njegovi rojaki nad drugimi narodnostmi; on čuti z zatiranci. Res, častna izjema; od Madžara ne bi bil pričakoval

in sole ven, to je torej geslo pristašev »Učit. Tov.« — Taka pisava mora vernim učiteljem odpreti oči, da se upro temu protiverskemu stremljenju mej učiteljstvom z vsemi silami in z združenimi močmi.

Zahvala komisarju gosp. Fr. Župneku. V šestej seji dež. zbora kranjskega letošnjega zasedanja je g. Božič, poslanec Vipavskih liberalcev, Vas blagr. gosp. jako sramotivno in krivično napadel s tem, da vam je očital pristransko uradno delovanje in se spodtkikal nad vašim delovanjem osebno v vipavskem okraju, češ, da je politično agitacijsko. Ne hoteč se podati v borbo z g. Iv. Božičem, konstatujemo slovesno, da je napad njegov na vaše uradno delovanje povsem neosnovan. Z zadostilo za nesramni napad izreka vam ogromna večina opravičencev podpisanih občin svoje zaupanje, ter javno protestujemo proti nečuvnemu očitaniu pristranskega posl. g. Božiča.

Opravičenci iz Vipave in Vrhpolja.
Vipava, dne 11. aprila 1900

B. Mirko Perhanc.

Izšle so nove Šmarnice, katere je po Patisu S. J. in po Schepersu redempt. spisal pater Ladislav v Novem mestu. Vsebinska jim je: Marijine čednosti in dobrote. Potrjene so po knezoškofijstvu ljubljanskem in po provincijalatu frančiškanskem. Dodan je Šmarnicam kratek molitvenik, obsegajoč sv. mašo, spovedne in obhajilne molitve, lavretanske litanije in litanije v čast presv. Srca Jezusovega. Cena je eksemplaru v polusnju 1 K 80 h. v usnju 2 K, v usnju z zlato obrezo 2 K 40 h. Po pošti 10 h več. Na prodaj so v »Katol. Bukvarni« v Ljubljani.

Kje bo zadela bohinja železnica na vipavsko? Bohinjska železnica bo imela v Gorici postajo poleg živinskega trga in pojde čez okrajno cesto, ki vodi po Baronovšču v Šempas. Blizu Št. Petra, dva in 1/2 km. od Gorice, zadela bo skupaj s črto vipavske železnice, ki pojde iz južnega kolodvora v Ajdovščino. Po tej črti pojde do 10 1/4 km., t. j. do blizu Dornberga, kjer bo krenila proti Rihembergu.

Koroške novice. Dne 4. t. m. ob 5. uri zvečer je nastal v skednju župnišča v Št. Rupertu pod Celovcem požar. Zažgali so otroci, ki so se tam igrali z ognjem. Cerkovnik jih je bil že prej odpodil, a zastoj. Ker je bil močen veter, je kmalu začela goreti tudi Erjavčnikova hiša in skedenj. Vsa tri poslopja so precej trpela. Blizu stoječo Brenerjevo hišo, v kateri stanuje 38 strank s 70 otroci, so rešili, tako tudi župnišče. Požarne brambe iz Št. Ruperta, Celovca in Št. Petra so vstrajno delale in zabranile še večje nesrečo. Največ škoda ima Erjavčnica, ki je zavarovana samo za 600 gld. — Pri Mostiču je vlak dne 3. t. m. povozil Marijo Breitenhuber iz Št. Urha. Že stara žena je skočila z vlaka in padla tako

nesrečno, da ji je odtrgalo obedve nogi. Umrla je še isti dan. — V Lipi na Zgor. Koroškem se je dne 27. m. m. obesil posestnik Fr. Beneim. Urok: žganje! — Pri Piswegu so našli dne 2. t. m. zmrazjenega dninarja v najboljših letih. Urok: žganje! — V Logu pri Merčah v melski dolini se je hotel dne 3. t. m. v tamošnji cerkvi ustreliti kotar p. d. Porzer. Zadel se pa ni smrtno. Urok: žganje!

O veliki nesreči na Obirju poroča »Mira«. Nekoliko pod vrhom mogočnega Obirja stoji planinska koč, kjer se morejo okrepčati utrjeni, lačni in žejni hribolazci, in kjer najdejo tudi dobro prenočišče. Na vrhu Obirja je tudi meteorološka postaja za opazovanje vremena. Ta posel opravlja g. Mateweber, ki stanuje po letu in zimi gori, da more v Celovec redno poročati o spremembi vremena. Hrano mu donša na lašč za to nastavljen mož, kar pa je silno težavno, posebno po zimi. Ta posel je skoz celih 13 let vestno in marljivo opravljal France Mozgan. Ni se vstrašil po leti nevihte, po zimi pa snega in silne burje. A po tolikem času zgodila se je vendar nesreča. Pred kakim tednom padel je po planinah velik sneg in burja je brila, da je bila groza. V tem vremenu se je spustil France na pot zjutraj ob štirih od Miklavčeve prastave. Branili so mu, a on je šel, misleč si, da je drugkrat tudi srečno prišel do vrha, pa bo še sedaj. To je bilo v četrtek, 29. sušca. Od tistega časa pa ni od Franceta ne duha ne s'uha. Gosp. Mateweberju se je zdelo čudno, da ga tako dolgo ni, zato je šel gledat in našel je koš blizu »mrzle vode«, a človeka nikjer. Ker je bil tudi telefon pretrgan, ni mogel tega takoj sporočiti v Kaplo. Šele po preteku nekaj časa je bilo to mogoče. V terek so ga sli iskat rudarji in orožniki, a bilo je do sedaj vse zastoj. France je bržkone v snegu, kjer ga je sneg zamedel, ali pa ga je plaz vzel in našli ga bodo, Bog vé kdaj. Ponesrečenec je hotel ravno letošnje leto iti k rudarjem, ker mu je bil posel pretežaven. Sicer pa je tudi plača bolj slaba; po zimi ima za trudapolna pota na mesec samo 20 gld., po letu nekaj več, a zato mora tem večkrat iti gor in dol. Zato bi bilo želeto, da bi se taki ljudje boljše plačali. France zapusti žalujočo ženo, ki je vsled bridke izgube čisto potrta. — Trupla doslej niso mogli najti, ker je pokopano pod globokim snegom.

Zoper žganjarje! Celovski žganjarji žalujejo in minulo soboto so kaj žalostni stali pred zaprtimi žganjarnicami. Celovski magistrat je namreč zaukazal, da se morajo v Celovcu žganjarnice ob nedeljah in praznikih zapirati opoldne, ob sobotah in dnevih pred prazniki pa ob 5. uri zvečer. Dobro! Želeti je le, da enak ukaz izdajo tudi okrajna glavarstva po deželi!

Iz Cirknice. Dne 12. t. m. je bila pri tukajšnjem sodišču kaz. obravnava o obdol-

žitvi tukajšnjega kapelana g. Ant. Lavrenčiča zastopane po gosp. dr. Bizjaku v Cirknici proti Fr. Vidrihu, posestniku in gostilničarju iz Begunj, radi prestopka zoper varnost časti, ker se je obtoženec izrazil v svoji gostilni: »vsi farji so sleparji«. Fr. Vidrih, katerega je zastopal dr. Tavčar, je bil obsojen na 100 kron globe. — Za danes dovolj. Prihodnjič vam bom poročal nekaj prav zanimivega o znanem »Narodovem možu« z »boksarjem«, kako da je priden in da bo dobil zopet »Fleisszettel« za svoja dobra dela.

Brzojavna postaja v Javorniku. Dne 11. aprila 1900 odprla se je v Javorniku, političnem okraju Radovljica, nova brzojavna postaja z omejeno dnevno službo združena s tamošnjim poštnim uradom.

Osnovni shod zavarovalne družbe. Da se zgradi našemu kmetovalcu zavetišče, kjer bode vsaj nekoliko varen, da ne propade vsled uboštva, ustanovi se v kratkem času zavarovalna družba z namenom, da omogoči našemu kmetovalcu, zavarovati sebe in svojce za slučaj nezmožnosti za delo in zaslužek, zavarovati svojo domačo žival za slučaj nesreče in bolezni, in zavarovati svoje pridelke zoper škodo po toči. Da bode ravno ta družba velikega socialnega pomena za kmetijsko ljudstvo in da omogoči braniti se vsaj deloma nesreči, to so nam dokaz enake zadruga pri drugih narodih. Da pa je zadruga ljudstvu v resnici v korist, mora biti na eni strani omogočeno pristopiti vsakateremu in morajo biti radi tega letni zavarovalni prispevki kolikor mogoče nizki, na drugi strani pa dati zavarovancem kolikor mogoče velike koristi. In ravno to bode nameravana zadruga svojim udom zagotovila. Ako omenimo, da znaša letna zavarovalnina pri oddelku zavarovanje ljudi 1 do 4 krone, po razliki starosti, in da dobi zavarovan ud v slučaju onemoglosti za delo in zaslužek 300 kron letne rente, dalje da znaša zavarovalnina oddelek zavarovanje živine 1 krona za 100 kron zavarovalne svote, in oddelek zavarovanja zoper točo, škodo po kakovosti pridelka od 1 do 4 krone za 100 kron zavarovalne svote na leto, je pač gotovo jasno, da ima zadruga v resnici namen, koristiti svojim udom ter iste za malo svoto varovati revščine. Da pa je to mogoče izvesti, potrebuje, da pristopi k zadrugi veliko udov, da, vse kmetijsko ljudstvo moralo bi biti v tej zadrugi zavarovano, le tedaj bode mogoče dajati za tako male svote toli ogromne koristi. Da se o nameravani zadrugi, o iste pravilih in sestavi vse natančno določi, in da tako rekoč pomaga vse ljudstvo ustanoviti zavetišče kmečkega naroda, skliče se dne 26. aprila t. l. v Narodni dom v Celji ob 10. uri dopoldne osnovni shod. Na ta shod se vabijo vsi kmetovalci in prijatelji ter pospešitelji kmečkega stanu, ker le tedaj, ako bodo pri

zgradbi te velevažne zadruga delali in pomagali vsi stanovi, bode nje obstanek zagotovljen in v korist kmečkega naroda. — Vsi oni, kateri se bodo tega shoda udeležili in se želijo udeležiti tudi skupnega obeda po shodu, se prosijo, to radi priredbe javiti podpisnemu vsaj do 22. t. m.

Žalec, 9. aprila 1900.

Ivan Kač.

Romanje v Rim. Italijanski denar si morajo romarji že tukaj preskrbeti pri banki Mayer; tisto jutro pred odhodom bode pa banki nemogoče tolikemu številu v tako kratkem času zadostiti, zato smo z banko tako-le vkrenili: Č. gg. župniki, ali pa kak drugi poverjenik, ali pa tudi posamezne osebe vsaka za sebe (kakor torej drago) naj določijo banki Mayer v Ljubljani natanko 1. določilatelja ime, 2. svoto, katero želi menjati (30 gld. za III. razred), 3. številko skupine od I.—XIII., kateri pripada, ako jo zamore vganiti in spoznati iz zadnjega »Slovenčevag« sporočila. Če pa skupine ne more spoznati, tudi dobro, za drugo bomo pa mi skrbeli. Tisto jutro pred odhodom gredo k banki le načelniki skupin, dobe veliko kovert s številko skupine in v njej v majhnih kovertah zmenjani denar za vsako osebo po imenih. Tako nam hoče iz prijaznosti banka ob tej priliki postreči. Prosimo pa, da se banki odpošlje denar kakor hitro mogoče, da se delo lepo v redu izvrši.

Odbor.

Hranilnici in posojilnici v Velikovu je pristopilo lani 39 zadrugnikov, izstopilo je 17 zadrugnikov in šteje posojilnica 428 članov. Denarnega prometa je bilo 201.471 gld. 6 kr. Posojil je 90.287 gld. 59 kr., hranilnih vlog 106.590 gld. 41 kr. Čistega dobička je bilo 976 gld. 64 kr., kateri se razdeli po sklepu občnega zbora tako-le: Načelstvo dobi nagrade 350 gld. Pomožnemu uradniku se da 25 gld. Za dobrodelne namene: Ciril Metodovi družbi 50 gld., »Naša straža« 25 gld., po nesrečah obiskanim udom 38 gld. 32 kr. Ostanek se pridene rezervni zakladi, katera je narasla na 5064 gld. 4 kr. Posojilnica je član »Zveze slov. posojilnic v Celju«, katera je zadnjo revizijo izvršila dne 20. kimovca 1899.

V deželni šolski svet za Istro so na predlog vlade imenovani: dr. Druskovich iz Cittanove, ravnatelj pripravnice v Kopru, I. Markelj, ravnatelj realke v Pulju, Lengebauer in ravnatelj drž. gimnazije v Pulju P. Maresch. Kakor imena kažejo, ni v dež. šol. svetu nobenega Hrvata. To je sistem v Primorju.

Lloyd v Dalmaciji. Avstrijski Lloyd je odbil ponudbo dalmatinskih društev, da jim odstopi svoje proge po dalmatinskih in isterskih obalah. Lloyd je to storil na željo višjih faktorjev, ker je dokazano, da so njegove proge v Dalmaciji pasivne.

Novi civilni adlatas v Bosni. Listi poročajo, da je državni finančni minister pl. Kallay izbral za novega bosanskega civilnega adlatasa velikega župana v Bački, barona Ivana Vojnića.

Mestna posredovalnica za delo in službe. Od 7. do 13. aprila je dela iskalo 10 moških delavcev in 27 ženskih delavk. Delo je bilo ponudeno za 15 moških in za 31 ženskih delavcev. 68. delavcem se je nakazalo 48 odprtih mest in v 29. slučajih se je delo vsprejelo in sicer pri 9 moških in 20 ženskih delavkah. Od 4. januarja do 13. aprila je došlo 1047 prošenj za delo in 803 deloponudeb. Delo ali službe dobé takoj 1 vrtnar, 1 krojaški pomočnik, 1 graščinski sluga, 3 kočijaži, 8 konjskih hlapcev, 1 volovski hlapec, 1 kravar, 1 hišni hlapec, 2 delavca za tovarno, 1 gospodinja, 5 gostilniških kuharic, 3 navadne kuharice, 1 fina sobarica, 11 deklic za vsako delo, 4 kuhinjske deklice, 6 deklic k otrokom, 4 natakarike na račun, 3 navadne natakarike, 13 dekel za domača dela, 1 kravarica, 1 učenka za šiviljo, 2 postrežkinji. Vajenci za špecerijsko trgovino, trgovino z železnino, fotografija, slikarstvo, kavarno, čevljarstvo itd.

Ogenj. Sinoči ob 8. uri 10 min. naleznil je strel z Grada ogenj. Vnele so se saje v dimniku v Florijanskih ulicah št. 11. Vnele so se saje v dimniku, ker je neka-

čudil sem se, odkodi izhajajo vsa ta njegova lepa svojstva. V orijentalni akademiji si ni pridobil tega duha in v službovanji gotovo tudi ne! In razodel mi je sam, da je sin dobre katoliške rodovine, da je bil vzgojen v jezuitskem konviktu v Kalksburgu poleg Dunaja. S P. Abel-om sta znana od mladega. Znan je z mnogo duhovniki. O veri in o duhovnikih govori zelo spoštljivo, celo nasproti meni se vede izvanredno ljubeznjivo. Njegov krstni boter je bil ranjki ostrogonski nadškof in primas Hongarije, Simor, njegov birmski boter je bil neki drugi nadškof. Izvrsten soprog svoje žene, ki je še vedno bolna in influenci. Res, blag mož, pa tudi izvrsten predstojnik. »Dela imamo čez glavo«, mi je pripovedoval po poti gospod Prohaska; »zvečer idemo iz urada ob pol osmih; vedno delam zvečer se doma, in zjutraj vstanem zgodaj, da se delo pospeši. Pa vendar delam rad, ker imam tako izvrstnega predstojnika. On me ne smatra svojim podložnikom, marveč svojim prijateljem.«

Premišljeval sem, kje se je navzel gospod konzul tega duha. In prišel sem do zaključka: Štefan pl. Lippert, avstrijski konzul v Kolinu, je bil gojenec jezuitskega konvikta v Kalksburgu. Tu se je navzel pravzaprav katoliškega duha. On je pravzaprav

to, da je katolik, sin poštene katoliške rodovine; ne pa, kakor pri nas gotovo osebe očitno izjavljajo: »Mi smo preveč katoliki, pa premalo kristijani«, in »nerazsodna masa« jim k tej gorostasni neumnosti še ploska! Zato pa, dragi moji rojaki, tam doli v daljni tujini; ne bodi Vam škoda nobenih svot, ki jih darujete za katoliški konvikt v Ljubljani. In če iz njih izide samo jeden značajan mož, samo jeden katolik kakor je ta konzul, s tem je že obilno poplačana Vaša velikodušnost.

Bože mili, kud sem zašô!

»Zgihali« smo že za jeden dan; če jutri ne bo odgovora iz Berolina, odidem na Vestfalsko tudi brez njega. A kam naj se denem ta čas? Rodila se mi je v glavi misel, misel, katero je z navdušenjem sprejel gospod konzul: »Idem v Ahen, pogledat njega znamenitosti«. In fel sem.

Peljali smo se čez veliko, prostorno ravan. Nobenega grička ne ugledaš; kakor daleč seže oko, povsodi »leži ravno polje.« Pa te fabrike! Koliko jih je krog Kolina!

Peljali smo se proti zahodu, po veliki, prostorni ravani. Mnogo mlinov na veter, ki jih gledam proti severu, me spominja, da smo že blizu holandske meje. Ob 7. zvečer se ustavimo v Ahenu. Ljubko, čedno mesto na obrobini zahodnega Nijemca. Njegov

rakov proti jugozahodu, pa si v Belgiji, in par korakov proti severozahodu, pa si v Holandiji!

»Usidram« se v hotelu I. vrste Wilhelmshof. Prav prijazen gospod je hotelier g. Wunsch. »Ravno sedaj imamo po vseh cerkvah misijon; vodijo ga oo. frančiškani«, in odide v cerkev. Hotelier g. Wunsch gre v cerkev molit rožni venec in poslušat misijonsko pridigo!

Sprehajam se po mestu, ki je videti zelo lepo, in stopim v cerkev sv. Nikolaja. Obsega prostora nekako toliko, ko ljubljanska stolnica, pa bila je natlačeno polna zbrana občinstva. Molili smo rožni venec in bili pri pridigi: o. frančiškan je pridigoval o nedeljskem posvečevanju. Ravno prav za me; človek se vedno uči.

Spovednice so bile oblegane ne samo v tej, ampak po vseh cerkvah. Bog daj tudi meni tako uspešno delovati na Vestfalskem!

Toda stoj! Ura se bliža polnoči. Skleniti moram svoje pisemce.

Dragi rojaki! Vam, ki bivate blizu jadranskega morja, pošilja iz daljne tujine, blizu obal severnega morja najprirodnejše pozdrave prijatelj, ki Vam želi vse dobro na duši in na telesu. Vidite v mojih pismih kaj lepih vzgledov, in teh ima Parenščina

pogasil. Ljudstva se je veliko nabralo v Florijanskih ulicah. Neki postopač je pri tej priliki hotel neki ženici preiskati žepe, a ga je policaja pravočasno zasačil.

Romanje v Rim. Hrano in stanovanje ni nobeden romar še plačal; ta račun plača vsak za sebe v Rimu, kolikor bode na posameznega prišlo.

Zgubil je Viktor Mikuš, dijak, včeraj srebrno uro z verižico. — A. Malitsch zgubil je zlat medailon.

Ponesrečen polir. Danes ob 1/4 na 9. uro zjutraj podirali so zidarji kranjske stavbinske družbe pri Kornovi hiši v Slomškovih ulicah stavbinski oder. Nek delavec ni zapazil, da stoji pod odrom polir gospod Jernej Hlebš, ter je spustil tram, ki je Hlebša zadel ravno na glavo. Težko poškodovanega polirja so prepeljali na njegov dom na sv. Petra nasip št. 67.

Iz Amerike se poroča, da je v St. Louis v Minnesotti ubilo v rudniku Slovenca Pajka iz Turjaka.

Velike povodnji so vsled deževja nastale v mnogih krajih. Tako so izstopile tudi na Štajarskem Bistrica, Sotla, Travnica, Pesnica in Mura.

Pravda Ducati proti tržaški občini. Zadnja instanca je ovrгла razsodbo prvih dveh stopinj in je inženier Ducati izgubil znano pravdo zaradi odškodnine za vodovodne načrte.

Nenavadna prikazen. Iz Marežig pri Kopru poročajo »Edinosti«, da se je mej vasema Brnetiči in Rukavci začela zemlja udirati in sploh v obsegu 40 hektarov spreminjati svoje lice. Nastale so velike razpoke, ponekod doline. Ljudje pa imajo tudi precej škode, ker je zasutih več njiv in vinogradov.

Samomor. Iz Tomaja se poroča, da je po okolici dobro znani klepar Florijan Pais, rodom iz Italije, nedavno šel od doma rekoč, da se več ne vrne. In res so zadnje nedeljo našli utopljenega v neki luži.

Iz raznih krajev. Dr. Matko Laginja je v Vodnjanu v Istri, ki ima skoro izključno italijansko prebivalstvo, ustanovil posojilnico. Česar svojcem Italijani niso hoteli storiti, storil je zanje Hrvat Laginja, katerega zato v Vodnjanu obožujejo. — Prihodnji tork bodo slovesno položili temeljni kamen novi cerkvi v Št. Andražu pri Gorici. Navzočen bo tudi kardinal Missia. — V Petrogradu se po poročilih francoskih listov ustanovi katoliška nadškofija. Poleg te nadškofije se ustanovite še dve škofiji. — Nemško gledališče so dobili na Gorenjskem na Jesenicah v Trevnovem salonu. Nemške drame »luša« iz Kočevja znana družba Braun. — Strugo Voglajne nameravajo pri Celju znižati, da bi ne mogla prestopati in delati s preplavljenjem škode. Stroški so proračunjeni na 6600 gld. — Srbski podpolkovnik Janko Vukarić Stiebel iz Pirota, rodom Slovenec, se je mudil te dni v Celju, od koder je odpotoval na Koroško.

Moloh militarizma. »Krščanska škola« je prinesla te-le zanimive podatke o skrbi evropskih držav za poduk in pa za vojsko. Vsak državljani daje namreč v Švici za poduk gld. 3.04, za vojsko gld. 1.78; v Franciji za poduk gld. 1.48, za vojsko gld. 8.42; v Nemčiji za poduk gld. 0.97, za vojsko gld. 5.04; v Angleški za poduk gld. 1.11, za vojsko gld. 7.80; v Italiji za poduk gld. 0.75, za vojsko gld. 3.24; v Avstriji za poduk gld. 0.71, za vojsko gld. 2.86; v Rusiji za poduk gld. 0.06, za vojsko gld. 4.05. Švica daje torej največ za poduk, a najmanj za vojsko; Francoska pa skrbi najbolj za vojsko, a je tudi z ozirom na šolstvo na drugem mestu.

Kardinal Manning je pokazal, koliko dobrega in plemenitega more storiti en sam človek v svojem življenju. V zadnjih dvajsetih letih njegovega delovanja se je sezidalo 1200 cerkv in kapel, 90 samostanov, 320 ženskih redovniških zavodov, 9 semenišč, 10 višjih učilišč (kolegijev), 30 delavskih domov in okoli 100 raznih dobrotelčnih zavodov. — Dalje je ta veliki škof ustanovil društvo treznosti, ki šteje sedaj nad 100.000 udov, in poleg tega je še deloval skoro pri vseh dobrotelčnih podjetjih v Londonu.

Italijani in sveto leto. Italijanski

liščnikov, ki bi se vršil meseca svečana v Rimu v proslavo Giordana Bruno. V Carpineto, rojstnem mestu svetega Očeta, se je osnoval odbor, ki namerava v tem letu postaviti na Monte Caprea monumentalen Jezusov kip. Ta gora je visoka 1470 m. Razgled z nje je krasen; ob vznožju leži Carpineto in v daljavi Garignano, rojstno mesto Inocencija III. Načelnik odbora je papežev nečak Ludovik Pecci.

Pisni zavitki s črnim robom so na Francoskem pri vpisanih pismih prepovedani sedaj tudi v domačem prometu, dočim so bili za inozemstvo že davnej. Taki zavitki se namreč s kakim finim nožičem veliko lažje na skrivnem odpro, nego navadni beli, na katerih ostane pri takih poskusih vselej več ali manj sledov, črni robovi se pa lahko zopet lepo zatisnejo in počrtnijo.

Ali so izdelavali stari Egipčani porcelan? To vprašanje so doslej vsi arheologi oziroma egiptologi zanikavali, in tudi sloveči francoski učenjak Brogniart trdi, da so Egipčani dobivali porcelan s Kitajskega. V novjšem času je pa Chatelier dokazal, da so Egipčani izdelovali porcelan sami. Izkopali so namreč več kipov, popisanih s hieroglifi. Preiskava je dognala, da so bili hieroglifi narejeni doma in da so kipi iz porcelana, a da je primešano nekaj gline. To je bil tudi vzrok, da Egipčani niso izdelavali posod iz porcelana. Take kipe so barvali z višnjevo barvo; a predno se je pokazala ta barva pri preiskavi, je moral Chatelier izkopanino razgreti do 1050 stopinj.

Poroka po glasolovu. Amerikanski listi pripovedujejo nastopno povestico. Hči nekega protestantskega pastora se je imela poročiti ter je kot nevesta za nekaj časa odpotovala na jug k svoji prijateljici. Dogovorjeno je bilo, da pastor sam poroči svojo hčer, toda kmalu, ko je nevesta odpotovala, zbolel je oče tako hudo, da so vsak hip pričakovali smrti. Umirajoči oče pa je vendar hotel besedo držati, da sam poroči svojo hčer. Zato ukaže, da ga prenese k tonografu, kjer vanj izgovori pri poroki navadna vprašanja in tudi besedo: »Zvežem vaju! — Takoj na to je pastor umrl. Ko so za hčer minoli dnevi žalosti, se je poročila, in sicer po fonografu, v kateri so vjeli poročne besede umirajočega očeta. Poročenca sta se vstopila pred glasolov in iz njega so donele vlovljene očetove besede, vprašanja in izraz: »Zvežem vaju! — Priče poroke so bile vse prevzete, ko so čule, kako oče nekako iz groba vendar živim glasom poroča svojo hčer. — Veselih porok je še vedno na svetu!

1900. Nastal je prepir, kako naj se piše leto 1900 z rimskimi številkami, ali MD in štiri C ali MCM? V Rimu pravijo, da je pravilnejše, če pišemo na prvi način; francoska akademija je sicer tudi zato, ali iz praktičnih vzrokov, da je krajše, pa hoče, naj se piše na drugi način.

Angleži se v zadnjem času prav pogosto pritožujejo o nepoštenosti ali bolj goljufiji židovskih trgovcev. Pred kratkim se je zgodil zopet značilen dogodek. Ravno so spravili na ladijo že vse vojake, namenjene na afriško bojišče, kar začne poveljnik pregledovati meso, ki je pa bilo vse gnjilo. Pometati so morali vso mrhovino čez krov in vojaki so morali odriniti brez svežega mesa. Del tega usmrjenega mesa je bilo staro kravje meso, ostalo pa bikovina — oboje pokvarjeno. In to je že šesti slučaj, da so morali vojaki oditi z neužitno hrano. Angleški listi odločno zahtevajo strogo preiskavo proti vsem, naj bodo še tako visoki ali vplivni gospodje »Standard«, pravi: »Take nesramnosti ne more zakriti nobena denarna kazen«. Potem obžaluje, da ni več sramotilnega kamena, nazadnje pa zahteva, da morajo te trgovce obsoditi najmanj v prisilne delavnice in naj jim odpovedo vse meščanske pravice.

Sejmi po Slovenskem od 17. do 21. aprila. Na Kranjskem: 17. na Skaručini, v Borovnici, Osilnici, Grahovem, Novem mestu, Kranjski gori, Črnomlju, Čšnjicah, Dobrničah, Vipavi, Lescach in na Vrhniku; 18. v Št. Vidu pri Zatičini in v Žireh; 21. v Trebelnem in Zagradcu pri Fužinah. — Na slov. Štajerskem: 17. v Kaneli pri Brežicah; 19. pri Novi cerkvi;

v Gor. Dravogradu — Na Primorskem: 17. v Slivji in Novem gradu; 20. v Turjaku (dva dni) in Vidmu (pet dni).

Društva.

(Vabilo k veselici), katero priredi katol. društvo rokodelskih pomočnikov na Vrhniku na velikonočni ponedeljek, 16. apr. t. l. v društveni dvorani. Vspored: 1. V. Brož: »Tamburica«, koračnica, udarja tamburaški zbor. 2. Nagovor g. predsednika. 3. Ant. Foerster: »Pjevajmo«, poje moški zbor. 4. Dr. Ipavec-Bartel: »Bodi zdrava«, udarja tamburaški zbor. 5. a) J. Vogel: »Glas domovinski«, b) K. Knitl: »Šabljenka«, poje moški zbor. 6. Jenko-Farkaš: »Naprej zastava slave«, udarja tamb. zbor. 7. Dr. J. Krek: Pravica se je skazala. Burka v dveh dejanjih. — Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina: sedeži prve vrste 40 kr., druge vrste 30 kr., stojišče 20 kr. — K obilni udeležbi vabi najljubše odbor.

(Pevsko-bralno društvo »Ilirija«.) Vabilo na prvo veselico, ki jo priredi pevsko-bralno društvo »Ilirija«, na velikonočni ponedeljek, dne 16. t. m. pri Čezarjih poleg Kopra ob 4. uri popoldne. Vstopnina na veselico 20 kr., vstopnina na ples 40 kr., srečke po 10 kr., sedeži po 10 kr. Na obilno udeležbo vabi odbor.

(Hranilnica in posojilnica v Ziljski Bistrici) je imela svoj letni občni zbor dne 11. marca. Skupnega denarnega prometa je bilo 180.097 kron 42 vin, za 34.216 kron 14 vin, več kakor zadnje leto. Pristopilo je 34 zadržnikov s 34 deleži, izstopilo je 8 zadržnikov z 8 deleži, ostalo je 175 zadržnikov z 189 deleži. Čistega dobička je bilo 820 kron 31 vin, kateri se je razdelil po sklepu občnega zbora tako-le: Od 1. maja 1892 do 31. decembra 1893 vplačanim deležem, ker se poprej niso obrestovali, se dovoli dividenda, katera iznaša 44 kron 24 vin. Za solske knjige ubogim otrokom se dovoli 60 kron; za zidanje cerkvice na bistriški planini 20 kron. Nagrada tajniku 200 kron. Ostanek 496 kron se pridene rezervnemu zakladu, ki je s tem narastel na 3380 kron 91 vin.

(Hranilnica in posojilnica v Glinjah) je lani zaključila enajsto upravno leto. Pristopilo je 16 zadržnikov, odpovedali so 3 zadržniki; izstopila sta 2 zadržnika, ostalo je 348 zadržnikov. Novih hranilnih knjižic se je izdalo 83, uničilo pa 82; obstoji 472 knjižic za 261.345 kron 96 vin, in iznaša povprečna vloga 553 kron 70 vin. Posodilo se je na novo 15 zadržnikom, 37 zadržnikov je pa posojilo popolnoma vrnilo; dolžnikov je vkup 291, ki dolžujejo skupaj 237.335 kron 45 vin, ali povprek 955 kron 86 vin. Čistega dobička je bilo 909 kron 57 vin. Od tega se je dalo za dobrodelne namene 522 kron. Ostanek 387 kron 57 vin. se pridene rezervni zakladi, katera je narastla na 7532 kron 87 vin. Posojilnica je član »Zveze slovenskih posojilnic v Celji«, katera je zadnjo revizijo izvršila dne 5. jun. 1899. Posojilnica je v čekovni zvezi s c. k. pošto hranilnico na Dunaju pod št. 823.221.

(Hranilnica in posojilnica v Horjulu.) Računski sklep za V. upravno leto 1899 izkazuje nastopne postavke: Pristopilo je tekom računskega leta 12 zadržnikov, izstopil nobeden in šteje posojilnica torej s sklepom računskega leta 1899 245 članov. Prometa v računskem letu je bilo K 167.230 88. Hranilnih vlog se je vložilo K 45.290 22, vzdignilo 30.998 22. Stanje koncem leta 1898 K 80.696 92. Kapitalizovanih obresti koncem računskega leta 1899 K 3262 62. Torej stanje hranilnih vlog sklepom računskega leta K 98.251 54. Posojil se je dalo K 45.805, vrnilo pa K 26.048 50. Stanje koncem leta 1898 K 187.356. Vseh posojil vkup konec leta 1899 K 153.676 50. Čisti dobiček v znesku 1322 K 41 h se dene v rezervni zaklad, ki znaša 3737 K 45 h. — Revizija se je po »Zvezi« vršila 19. prosinca 1899.

(Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju) prejelo je, kakor že mnogo let zaporedoma tudi letos lep velikonočen dar od mariborskih Slovencev. Znani požrtvovalni rodoljub mariborski, g. France Dolenc, trgovec, je mej tamošnjimi Slovenci za revne slovenske visokošolce na Dunaju nabral svoto 261 K 40 vin. Darovali so: Slavna posojilnica v Mariboru 100 K, gosp. Dr. Jernej Glančnik (društveni ustanovnik) 40 K, veleč. gospod Ign. Orožen, stolni prošt itd., gosp. Martin Žunkovič, c. in kr. stotnik, po 5 K; veleč. gg. dr. Jož. Pajek, kanonik itd., dr. Iv. Mlakar, kanonik, dr. Ant. Medved, c. kr. gimn. prof., Fr. Simonič, stolni kaplan, Blaž Matek, c. kr. prof., Fr. Dolenc, trgovec, po 4 K; vč. gg. Lovro Herg, stolni dekan, dr. J. Križanič, kanonik, Jos. Zidanšek, prof. bogoslovja, dr. Fr. Kovačič, prof. bogoslovja, po 3 K; vč. gg. mons. Karol Hribovšek, kanonik, Ljud. Hudovernik, stolni vikar, M. Štrakelj, stolni vikar, Jak. Tajek, c. in kr. voj. kaplan, Al. Haubenreich, rač. rev., I. Čížek, I. Vreže, kateheta, M. Matek, prof. bogoslovja, Jak.

nice, Fr. Bohak, kaplan pri sv. Magdaleni, Ant. Korošec, prefekt, Fr. Brelih, prof., dalje gg. dr. Janko Bezjak, c. kr. šol. nadzornik, dr. Jos. Pavalej, c. kr. fin. kon., Gabr. Majcen, c. kr. prof., Al. Bahovec, c. kr. pošt. ofic., Ivan Koprivnik, c. kr. prof., Iv. Belč, pot. učitelj, I. Košan, c. kr. prošt, dr. Filip Ferč, zdravnik, Fr. Mikložič, učitelj v p., I. Majcen, Jos. Melzer, trgovec, Fr. Holasek, trgovec, Fr. Pavlič, c. kr. pošt. kont., dr. Fr. Firbas, c. kr. notar (društveni ustanovnik), dr. Fr. Radaj, c. kr. notar, Jos. Rotner, c. kr. sodni tajnik, dr. S. Hrašovec, c. kr. sodni pristav, dr. Fr. Vovšek, c. kr. dež. sodnije svetnik (društ. ustanovnik), dr. Ivan Glaser, odvet., Al. Rakovec, urad. juž. žel., Jos. Rapoc, posestnik, po 2 K; vč. g. Iv. Markovšek 1 K 40 vin; g. Jakob Hribnikov, spiritual, dr. A. Janežič, c. kr. sodni tajnik po 1 K. — Za toliko blagih darov najiskrenejša zahvala! Meseca marca t. l. prejelo je 49 revnih dijakov 495 K, v znakah obedinah in v gotovini; prejšnje mesece se je razdelilo 1536 K, vsega skupaj torej: 2031 K. — Društveni odbor prosi uljudno za daljna darila, ki jih hvaležno sprejema I. društveni blagajnik: Gosp. dr. Klem. Seshun, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju, I. Singerstr. 7.

(Poročilo o delovanju kmetijsko-kemičnega preskušališča. — Sestavljen ravnatelj dr. E. Kramer. — Koncem leta 1899. je dovršilo preskušališče 1 1/2 letno delovanje; imenovati bi se moglo torej to poročevalno leto nekaj poskus, je-li zavod sposoben za razvoj. Pokazati se je moralo v tem času, ali so položeni trdni temelji za njegov obstoj ali ne, t. j. dokazati se je moralo, ali razumeva prebivalstvo namene preskušališča, in ali se ga tudi poslužuje.

Vspreh je presegel vsako pričakovanje. Preskušališče je bilo večkrat v poročevalnem letu tako preobloženo z deli, da je moral napeti ravnatelj vse sile, ako je hotel zmagati vsa dela.

Predno preidemo k poročilu o delovanju zavoda, naj pred vsem omenimo, da je počastil dne 1. marcija 1899 preskušališče s svojim obiskom Nj. ekselencija gospod deželni predsednik Viktor baron Hein v spremstvu gosp. c. kr. okrajnega glavarja dr. Henrika pl. Crona. Dalje je nadzoroval zavod dne 19. aprila in 18. septembra poroč. leta gospod dvorni svetnik v c. kr. ministertvu, prof. dr. Emerih Meissl, in sicer z ozirom na to, ker po pravilih nadzoruje delovanje zavoda c. kr. poljedelsko ministerstvo.

Gledé delovanja zavoda navajamo sledeče: V letu 1899. se je doposlalo preskušališču skupno 400 predmetov v znanstveno (kemično, mikroskopsko in bakteriološko preiskovanje); za preskušanje teh predmetov je bilo treba nad 2000 posameznih določil. Vse poskušuje so prišle s Kranjskega in sicer so poslala oblastva 83, društva 123, zasebniki 194 predmetov; skupaj 400 predmetov.

Navedene preskušnje so se pečale s kmetijskimi stvarmi, z živili in užitninami, preiskovalo pa se je tudi v obrtni in industrijske namene.

1. Preskušnje v interesu kmetijstva. Poslanih je bilo kmetijskih semen 125 poskusov, gnojil 2, krompirja 3, poljske in vinogradne prsti 9, čebelnega voska 1, rastlinskih škodljivcev 2 poskusa; skupaj 142 poskusov.

Iz navedenih podatkov sledi, da so kmetovalci v obilni meri uporabljali preskušališče. Brezdvomno pa je, da bi se dalo na tem polju mnogo več storiti in sicer pred vsem gledé preskuševanja kmetijskih semen in gledé nadziranja semenske kupčije. Le mimogredé naj omenimo, da stoji semenska kupčija na Kranjskem gledé kakovosti blaga na precej slabih nogah. Z nadzorovanjem kupčije s semeni se zavod v letu 1899. že zaradi tega ni mogel dovoljno baviti, ker ni razpolagal s potrebnimi strokovnjaškimi močmi in ker je bil ravnatelj sam preveč preobložen z drugimi preskušnjami; poskrbelo se pa je, da se tudi v tem oziru že leta 1900 potrebno izvede.

2. Preskušnje živil in užitnin. Poslalo se je vina 103 poskuse, piva 20, žganja 9, mošta 2, žganjevega in kisovega cveta 5, medice 1, jesiha 1, vode 26, moke 5, mleka 4, smetane 1, kruha 1, medu 1, češpelj (suhih) 1, sladkorja 1 poskus; skupaj 181 poskusov.

Izmed 103 doposlanih vinskih poskusnih jih je bilo 62, torej okoli 60% spoznanih za slabe oziroma ponarejene. Ta vina so bila ali poluvina, ali mešanice sadnega mošta z vinom ali vinu podobni izdelki (umetna vina), ki so se izdelovali s pomočjo takozvanih »vinskih esenc«; razven tega se je več vin močno skisalo, druga so bila skvarjena vsled gnjilega vretja i. t. d. — C. kr. sodnijska oblastva na Kranjskem so poslala 32 vinskih poskusnih v preskušanje, in vse so bile spoznane za slabe oziroma ponarejene. — Izmed 26 preiskanih vodâ se je dokazalo pri 9 poskusnih, da niso dobre za človeško uživanje, ker so bile inficirane z gnjilobnimi tvarinami; 1 preskušana moka je bila pokvarjena, 1 poskušana smetana namešana z moko, 1 poskušana med spojen z vodo in je

Telefonska in brzojavna poročila.

Praga, 14. aprila. Poslanca dr. Kramář in dr. Stransky razvijata proti dr. Englu agitacijo za obstrukcijo vsled taktičnih momentov. Zagotavlja se, da je istega mnenja mnogo poslancev, ki so doslej hodili z dr. Englom..

Berolin, 14. aprila. Bankir Sternberg je bil radi nenravnosti obsojen na 2 leti ječe in 3 leta izgube časti.

Rim, 14. aprila. Bursko deputacijo, ki je prišla danes v Milan, so na tukajšnjem kolodvoru pozdravili. Dame so jo obsule s cvetkami. Holandskemu konzulu Moleschottu je burski odposlanik Fischer dejal, da bodo Buri, ako se ne posreči misija odposlanstva v Evropi, borili se do zadnje kaplje krvi za svobodo. Bog bode sodil mej njimi in Angleži.

Bombaj, 14. aprila. V distriktu Khapur je ustanek postal nevaren. Skladšče in tovarno so uporniki zažgali. 15 oseb so uporniki vrgli v ogenj.

Vojska v Južni Afriki.

S svojo akcijo v severnem delu Natala so pokazali Buri, da so prav dobro poučeni o vsem angleškem gibanju. Dokler je general Roberts mirno tičal v svojem taboru blizu Glencoe, se tudi Buri niso marali gani. — Zasedli so z nekaj sto možmi oba glavna prelaza ter postavili sem ter tje kak top na pripravno mesto, sicer se pa ni prav nič zgodilo. Kakor hitro pa je dobil Buller povelje, naj pošlje nekaj svojih polkov preko Durhana na pomoč Robertsovi armadi, so se jeli Buri tako živahno gibati in so se jele pod poveljstvom generala Botha prikazovati tako številne čete, da so Angleži še veseli, da morejo v svojem poročilu 10. t. m. reči, da so še gospodarji mostu preko Nedelske (Sunday) reke. Po preteku petih mesecev so Angleži srečno dospeli tje, kjer so bili 21. oktobra ob pričetku vojke, namreč do Elandslaagte, do vrat Ladysmitha, ki je zopet v nevarnosti, da ga Buri obkolijo.

Nič bolje se ne godi Angležem na oranjskih tleh. Bethanyjo, Reddersburg, Rouxville, vodovod pred Bloemfonteinom so morali prepustiti zopet Burum, v zadnjih dveh tednih so izgubili skoro toliko mož, kakor jih je štela Cronjeva armada, ohranitev Wepenera jim provzroča silne preglavice in celo Bloemfontein, sedež glavnega poveljnika, morajo utrjevati v strahu, da ga jim sovražnik takoj ne zajame. Vsi angleški oddelki so več ali manj omreženi z vrstami burskih čet, ki so zasedle vse holme na progi od Kroonstadta do južne oranjske meje.

Kolin, 14. aprila. Tu poročajo listi, da Buri stavijo za mir predloge: nevtalitetu burskih držav pod garancijo evropskih velevladstij in Amerike.

Aliwalnorth, 13. aprila. (Reut. urad.) V ponedeljek so imeli Buri pri Wepeneru velike izgube. Razbit je njih veliki top. Včeraj so jeli Buri zopet zelo živahno streljati.

Kroonstadt, 13. aprila. Buri so zasedli Smithfield. Angleži so se potegnili v Aliwalnorth.

Bruselj, 14. aprila. Okoli Ladysmitha se neprestano nadaljujejo boji. Buri krepko delujejo s svojo artilerijo. Detahement v Wepenerju so Buri popolnoma obkolili. Generalu Brabantu je prekrizan izhod.

London, 14. aprila. Vladi južnoafriških republik ste naznanili Portugalcem, da smatrate prehod angleških čet skozi portugalsko ozemlje Biera kot sovražni čin. Angleška bode Portugalsko, ako Buri prično z represalijami, podpirala.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje.)

Pozno v noč se vrnejo domov. Sluge prihité naglo z bakljami in naznanijo, da čaka mnogo gostov. Novica se je bila raznesla, in prišlo je mnogo sorodnikov in znancev, da bi izpolnili svojo dolžnost. Ko vstopijo v posetno sobo, bila je Gertruda

si dá obljubiti slaščic, oni obeča svoj obisk, ta govori o svoji sorodnici, ki je redovnica, oni drugi o svoji znanki, tudi redovnici, ta hvali dobri zrak v Monzi, oni govoričijo zelo spoštljivo o velikih dostojanstvih, katera bode tam dosegla. Kdor se še ni bil mogel približati takó oblegani Gertrudi, prežal je na priliko, da bi mogel priti blizu in je nepotrpežljivo čakal, dokler ni izpolnil svoje dolžnosti. Polagoma se družba razide. Vsi odidejo zadovoljni, Gertruda pa ostane sama s svojimi roditelji in svojim bratom.

„Naposled“, veli knez, „sem imel veselje videti, da se ravna z mojo hčerjo kakor se spodobi. Priznati pa moram, da se je tudi ona dobro vedla in je pokazala, da ne bode v zadregi, kadar bo morala igrati važno ulogo in varovati slavo svoje rodovine.“

Večerja je bila zelo kratka, nató pa gredó brzo spat, da bi bili drugo jutro precej pripravljeni za potovanje.

Gertruda je bila otožna in nejevoljna, ob jednem pa nekoliko napuhnjena radi tolikih poklonov; spomni se tedaj, koliko je imela prestati od svoje strežnice. Ko vidi, da ji oče razun v jedni točki vstreže v vseh stvareh, skuša izrabiti ugoden svoj položaj, da bi zadovoljila vsaj jedno izmej strastij, ki so jo mučile. Radi tega jame kazati veliko nejevoljo, da mora še dalje bivati v družbi take ženske in se pritoževati radi njenega vedenja.

„Kaj!“ pravi knez, „ona te ni spoštovala? Jutri, jutri ji povem, kar ji gre. Prepusti to meni, povem ji, kaj je ona in kaj si ti. Pri moji hčeri, s katero sem zadovoljen, ne sme nikdor biti oseba, ki ji ni po volji.“ Nató pokliče drugo služkinjo in ji ukaže, streči hčeri. Gertruda se je mej tem všečno veselila zadoščenja, katero je prejela, čudila pa se je, da jej ni toliko zaleglo kakor si je bila želela. Najbolj nepovoljna jej je bila zavest v duši, da je ta dan takó zelo napredovala na potu v samostan, ter misel, da bi bilo treba zdaj veliko več moči in odločnosti, ako bi hotela odstopiti, nego je je bilo treba še pred par dnevi, a je ona tedaj ni imela.

Služkinja, ki jo je spremljala v spalnico, je bila uže dolgo pri hiši, vzgojevala je kneževiča, katerega je prejela iz rok dojiteljice in čegar varhinja je bila do mladeniške dobe. Njemu je izkazovala vso svojo ljubeznjivost, nanj je stavila vse svoje nade, svojo slavo. Ta služkinja torej je bila s tem, kar je onega dne sklenila Gertruda, zadovoljna, kakor z lastno srečo. Nazadnje je morala Gertruda še preslišati vse čestitke, hvale in svete dobre starke. Pripovedovala ji je o njenih tetah in pratetah, ki so bile kot redovnice vse zelo zadovoljne, ker so kot udinje takó slavne rodovine uživale vedno najvišje časti, ki so si znale vedno zagotoviti nekoliko prostejše gibanje, in ki so v svojih govornicah dosegle stvari, do katerih najvišje gospe niso mogle dospeti. Pravila ji je o osebah, ki jo bodo oveseljevale z obiski. Prišel bode nekoč tudi kneževič s svojo nevesto, ki bode izvestno visokorodna gospa; in tedaj ne bode samo samostan, ampak celo mesto po koncu. Starka je govorila, ko je slačila Gertrudo, ko je le-ta uže ležala v postelji in celo, ko je Gertruda že spala. Mladost in utrujenost sta bili namreč močnejši nego misli, in zaspala je. Spanje njeno je bilo plašno, nemirno, polno mučnih sanj; pretrgal je je stoprav vik starke, ki jo je poklicala, da se pripravi za pot v Monzo.

„Na noge, na noge, gospica nevestica! Dan je. Predno ste napravljeni in počesani, preteča cela ura. Gospa kneginja se uže napravlja. Poklicali smo jo štiri ure preje kakor po navadi. Gospod kneževič je šel uže v hlev, potem pa se je vrnil in je pripravljeno za pot. Živahen je kot zajec ta gospodič, pa saj je uže od mladih nog tak. Jaz lahko govorim, ker sem ga nosila v naročju. Kadar je pa odpravljen, ni ga smeti pustiti čakati, ker jame nejevoljno stresati, četudi je sicer najpohlevnejši človek na svetu. Ubožec! Kaj si hočemo? To mu je prirojeno; danes pa ima tudi nekoliko prav, ker se trudi radi vas. Gorje mu, kdor se ga takrat dotakne! Naj bo kdor hoče, razven gospoda kneza! Toda saj nekoč bo on gospod knez. Bog daj, da kolikor mogoče pozno! Vzdra-

) S temi so tedaj navadno postregle redovnice

mite se, gospica! Zakaj me tako začarano gledate? Sedaj bi ne smeli več biti v postelji!“

Ko se Gertruda domisli nepotrpežljivega kneževiča, odbeže jej vse druge misli, ki so se bile nabrale v njeni vzdramljeni glavi, kakor jata vrabcev, kadar zapazijo štrajlo. Ubogljivo se napravi, dá se počesati in se pokaže v sobo, kjer so že bili roditelji in brat. Odkazejo ji stol in ji prinesó skodelico čokolade; ta je pomenjala v onih časih isto kakor za časa Rimljanov „toga virilis“.

Ko pridejo povedat, da je uže napreženo, potegne knez hčerko na stran in jej reče: „Gertruda, včeraj si se častno obnašala, danes moraš prekositi samo sebe. Nastopiti moraš svečano v samostanu in v mestu, kjer boš kakor ti je namenjeno, igrala prvo vlogo. Pričakujejo te...“ Nepotrebno je omenjati, da je knez dan poprej uže vse sporočil opatinji... „Pričakujejo te in vseh oči bodo obrnjene na-te. Dostojanstveno in neprisiljeno! Opatinja te bode vprašala, česa želiš. To je samó neka zvonanost. Ti lahko odgovoriš, da bi bila rada za nuno preoblečena v samostanu, kjer so te tako ljubeznjivo vzgojevali, kjer so tako nežno ravnali s tabo, kar je gola resnica. Govori teh par besedij z neprisiljeno odkritosrčnostjo, da se ne bode moglo reči, da so te jih drugi naučili in da ne znaš sama govoriti! One dobre matere ne vedó ničesar o tem, kar se je pripetilo. Ta tajnost mora ostati pokopana v rodovini. Zato ne smeš delati skesanega in neodločnega obraza, kar bi vzbudilo sum. Pokaži, kakšna kri ti teče po žilah; bodi uljudna, ponižna; spominjaj se pa, da na onem kraju razven naše družine ni nikogar nad tabo!“

Knez ni pričakoval odgovora in je odšel. Gertruda, kneginja in kneževič so mu sledili po stopnicah, in stopili v voz. Posvetne homatije in nadloge ter srečno življenje v samostanu, posebno za deklice plemenite krvi, to je bil predmet razgovorov mej vožnjo. Koncem pota ponovi knez hčerki vsa zabičevanja in jo še jedenkrat pouči, kako naj odgovori. Ko pridejo v Monzo, skrči se Gertrudi srce. Toda svojo pozornost obrne za trenotek na par gospodov, ki so ustavili voz in blebetali predse nekake poklone. Nato se počasi bližajo samostanu, sredi radovednežev, ki so od vseh strani vrel vkupaj. Ko se voz ustavi pred samostanskim zidom pri vratih, postane jej še bolj tesno pri srcu. Sluge razdelé množico na dve strani, da morejo izstopiti. Vseh oči so uprte va-njo, tako da je prisiljena paziti neprenehoma na svoje obnašanje. A bolj kakor vse druge oči vkupaj, vplivale so na Gertrudo oči očetove, katerih se je takó bala; na katere se je vendar nehoté neprenehoma ozirala. Te oči so vladale njeno kretanje in obličje kakor nevidne uzde. Čez prvo dvorišče pridejo v drugo, in tu so bila na stežaj odprta vrata notranjega samostana popolnoma zasedena od redovnic. V prvi vrsti je stala opatinja, obdana od starejših sestrá, za njo pa druge redovnice, tesno natlačene; nekatere stoječ na prstih. Zadaj na klopicah so bile nunske sestre. Tu in tam so se posvetile tudi kake mladeniške oči, in je pokukal kak cvetoč obrazek skozi tunike. Bile so to drznejše in pogumnejše gojenke, ki so se pomešale in vrinile mej redovnice ter si naredile majhno odprtino, da bi tudi one kaj videle. Pozdravi doné iz te gnječe, razprostirajo se mnoge roke v znak veselja in vsprejema. Pridejo do vrat; Gertruda stoji nasproti materi opatinji. Po prvih poklonih vpraša ta pol radostno pol svečano, česa želi na tem kraju, kjer se ji ne bode ničesar odreklo.

„Jaz sem došla...“ začne Gertruda. Ko pa hoče izreči besede, ki bi nepreklicljivo odločile njeno usodo, preneha za trenotek in nepremično zré na množico pred sabo. Tedaj opazi znano svojo tovarišico, ki jo je pomilovalno in ob jednem hudomušno gledala, kakor bi hotela reči: „aha! vendar se je dala ujeti!“ Ta pogled vzbudi v nji vse stare spomine ter ji vdahne nekoliko prejšnjega poguma. Uže išče odgovora, ki bi bil nekoliko drugačen nego oni, katerega se je naučila. Kakor bi hotela poskusiti svojo moč, dvigne svoje oči k očetu. Na njegovem obrazu pa se je brala tako temna nemirnost, tako grozeča nepotrpežljivost da je Gertruda iz strahu nadaljevala

svoj odgovor tako naglo, kakor bi bežala pred kakim strahom: „Jaz prosim privoljenja, da odenem sveto obleko v tem samostanu, kjer sem bila tako ljubeznjivo vzgojena.“ Opatinja pravi takoj na to, da jej je zelo žal, da po zakonih ne more precej odgovoriti, da morajo vse sestre pritrditi in da morajo preje privoliti predstojniki; a da Gertruda dobro ve, kaj se misli o njej na tem kraju in da je torej jasno, kakšen bode ta odgovor; v tem pa da nobena postava ne ovira opatinje in sestrá, pokazati radost, katero čutijo radi te prošnje. Nato sledé hrupne čestitke in zmedeni pozdravi. Takoj se prikažejo veliki krožniki slaščic, katere ponudijo najpreje nevestici, potem pa roditeljem. V tem, ko se nekatere redovnice trgajo za Gertrudo, druge klanjajo kneginji, še druge kneževiču, pozove opatinja kneza, naj blagovoli iti k omrežju govornice, kjer ga bode pričakovala. Spremljate jo dve starejši redovnici. Ko ga vidi prihajati, reče: „Gospod knez, ravnati se moram po postavi... izpolniti moram potrebno navado, čeprav v tem slučaju... vendar moram povedati... Kadar kaka mlada deklica prosi privoljenja, da se preobleče... je prednica, ki sem v svoji nevednosti jaz... primorana, da pové roditeljem: da če bi mogoče... svojo hčer silili... da so izobčeni... Oprostite...“

„Dobro, dobro, spoštovana mati. Všeč mi je vaša natančnost. To je preveč pravično... Ne smete pa dvomiti...“

„Oho! kaj mislite, gospod knez?... jaz sem govorila po postavi... sicer pa...“

„Seveda, seveda, mati opatinja!“

Po teh besedah se priklonita drug drugemu in se ločita, kakor bi bilo obema nadležno, stati si tu nasproti. Vsak odide k svoji družbi, jeden vun, drugi pa noter čez samostanski prag.

„Torej“, reče knez, „Gertruda se bode kmalu po svoje veselila v družbi teh mater. Za danes smo jih dovolj nadlegovali.“ Nato se prikloni; družina odide z njim, pokloni se ponavljajo in tako odpotujejo.

Mej potjo nazaj Gertruda ni mnogo govorila. Strah jo je bilo storjenega koraka, sramovala se je svoje neokretnosti, jezila se je na druge in náse, žalostno je razbirala priložnosti, o katerih bi še mogla reči „ne“. Vsa zmešana se je zaklinjala sama pri sebi, da bode pri drugi priliki bolj drzna in pogumna. Navzlic vsem tem mislim pa jej še ni prešel strah pred jeznim pogledom očetovim. Pogleda ga skrivaj in se prepriča, da na njegovem obrazu ni niti sledú jeze, da je zelo zadovoljen z njo. To jo zopet razjasni in za trenotek je popolnoma srečna.

(Dalje prih.)

Pozor! Kdor hoče imeti čiste, bele in zdrave zobe, naj rabi zobozdravka dr. R. Friauna ustne vode z novim antiseptikom, ki zabrani vsako gnjilobo zob. Steklenica zadoščujoča za celo leto se dobiva za 2 K pri Ervinu Burdychu, lekarju v Škofji Loki. 45 12

Hude bolezni, koje se navadno izcimijo iz dozdevno povsem neškodljivih želodčnih težkoč, preprečijo se popolnoma s pravočasno rabo Rosovega halzama za želodec. Pravi se dobiva v vseh tukajšnjih lekarnah in v glavni zalogi B. Fragnerja v Pragi III-204. Glej inserat! 11

Lak, kovinasti, mrzel uporabljev. v poljubni boji, za pozlatarje, optike, kleparje itd., je v zalogi pri trdkri **RRATA EBERL v Ljubljani**, Frančiškanske ulice. Vnanja naročila proti povzetju. 228 23 11—11

Za trgovce in vinotržce!

Dné 17. aprila 1900 bode ob 10. uri dopoldne pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani

javna dražba

hiše Marije Borštnik v Prešernovih ulicah št. 52 poleg hotela „Elefant“ Cenjena je na **32.000 gld.**, najnižji ponudek 16 000 gld. 25 kr.

Hiša donša 5% od 30.000 gld., v nji nahajajo se trije obrti: Stari dobri gostilničarski obrt, izvrstna prodajalnica za kruh ter loterija in trafika. 25.000 gld. kapitala lahko vknjiženega ostane. Vadium 3218 gld. 25 kr.

Ker leži hiša v najživahnejši ulici mesta, se opozarjajo interese, posebno trgovci in vinotržci, na to ugodno priliko. 336 2—2

Čisto medicinsko ribje olje.

Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj

Cubar, Primorsko, septembra 1899.

Blag. g. Milan Levstek, lekarnar v Ljubljani.

Iz srca se Vam zahvaljujem za dobroto Vašega neprecenljivega dobrega in pristnega medicinskega ribjega olja, katero že dle časa samo iz Vaše dobro znane lekarnarice nam v uporabi in svojo rodno bino sigurnim učinkom. Isto je prijetnega ukusa in lahko prebavljivo. Prosim, pošljite mi zopet šest steklenic za 2 gld. 50 kr.

Pozdravljam in ostajam Vam udani

936 18 Anton Ožbolt, trgovec in posestnik.

Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr. Razpošilja vsak dan z obratno pošto

dež. lekarna pri Mariji Pomagaj

Mr. Ph. M. Leusteka v Ljubljani.

Resljeva cesta št. 1., poleg mesarskega mosta

Umrli so:

12. aprila. Elizabeta Supančič, zasebnica, 88 let, Gradišče 8. ostarelost

V hiralnici:

13. aprila. Apolonija Vidmar, kramarica, 79 let, ostarelost. — Helena Svetlin, dekla, 60 let, ostarelost.

V bolnišnici:

11. aprila. Andrej Uranič, ključarski mojster, 45 let, kap.

V vojaški bolnišnici:

12. aprila. Matija Vetter, c. kr. pešec, 23 let, pleurit.

Vsebina 8. zvezka 1900:

O lepoti. Spisal dr. Fr. L. (Dalje) — O rada zrem — Zložila Ljudmila. — Butara... Zložil Vinko Vinič. — Pod rimskim orlom. Povest. Spisal I. M. Dovič. (Dalje.) — Prijazna. Novela! Spisal Fr. Kočan. (Konec.) — Vigilije vstajenja. I. II, III, IV, V. Zložil Silvij Sardenko. — Socialni pomenki. Piše dr. Ivan Ev. Krek. — Književnost: Slovenska književnost. Srbska književnost. Poljska književnost. — Glasba. III. redni koncert »Glasbene Matice«. — Časopis. — Razne stvari. — Na platnicah: Pogovori. (Dalje.) — Slike: Castel S. Angelo. (»Angelski grad« in »Angelski most« v Rimu). — Izveličar, sedeč na mavrici. Slikal Correggio. — Mgr. Ireland, nadškof Šentpavelski (Minn.) — Sveta ljubezen. Risal Fr. Dobnikar.

Vabilo

na

veliki zbor

„Podpornega društva za duhovne ljubljanske škofije“,

ki se bo vršil

v sredo, dné 18. aprila 1900

v knjižnični dvorani knezoškofijske palače v Ljubljani, in sicer ob pol deveti uri dopoldne.

Dnevni red:

1. Ogovor predsednika.
2. Poročilo tajnikovo o stanju društvenega imetja.
3. Volitev treh pregledovalcev računov.
4. Volitev novega odbora.

V Ljubljani, dné 28. marca 1900.

352 1-1

Odbor.

Vozni red

avstrijskih državnih železnic, veljaven od 1. oktobra 1899.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.)

- Ob 12. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregence, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linz, na Dunaj via Amstetten.
- Ob 6. uri 54 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto
- Ob 7. uri 5 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linz, Budejovice, Plzen, Marijine vire, Heb., Francove vire, Karlove vire, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
- Ob 11. uri 50 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj.
- Ob 1. uri 5 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto.
- Ob 4. uri 2 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregence, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linz, Budejovice, Plzen, Marijine vire, Heb., Francove vire, Karlove vire, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
- Ob 6. uri 55 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

- Ob 5. uri 46 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden, Ischl, Aussee, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste.
- Ob 8. uri 21 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 11. uri 17 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Linca, Pontabla.
- Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 4. uri 57 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.
- Ob 8. uri 48 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 9. uri 6 min. zvečer osebni vlak z Dunaja via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Linca, Steyra, Solnograda, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

- Ob 7. uri 23 min. zjutraj v Kamnik.
- Ob 2. " 05 " popoldne " "
- Ob 6. " 50 " zvečer " "
- Ob 10. " 25 " " "
- (le ob nedeljah in praznikih).

Prihod v Ljubljano (drž. kol.)

- Ob 6. uri 56 min. zjutraj iz Kamnika.
- Ob 11. " 08 " dopoldne " "
- Ob 6. " 10 " zvečer " "
- Ob 9. " 55 " " "
- (le ob nedeljah in praznikih).

Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika.

Odhod: Prihod:

- Ob 7:15 zjutraj Ob 6:34 zjutraj
- Ob 1:55 popoldne Ob 12:29 popoldne
- Ob 6:05 zvečer Ob 5:04 zvečer.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 6

se priporoča pred. duhovščini

v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega

blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-

večji izbiri po najnižjih cenah.

170 15

Za pomladno zdravljenje.

Prvi pomladanski tedni so navadno čas, v katerih se išče, da se popravi motenja v telesnih funkcijah, katera je povzročil način zimskega življenja; v ta namen opozarjamo na

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

To kislino zdravniki posebno priporočajo za popolno domače zdravljenje, zlasti pa tudi za predzdravljenje za toplice Karlovi viri, (VI.) Marijine in Frančiškove kopeli. 10 15

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih virih. Prospekti zastojni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Za stavbinsko sezono!

V Prulah

se prodajo pod ugodnimi pogoji večje in manjše parcele, pripravne za stavbe.

Več pov. iz prijaznosti upravnistvo »Slovenca«. 212 6

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod urez zgube, ako hoče prodajati postavno dopuščene srečke in državna pisma. 4

Ponudbe na Ludovike Oesterreicher, Budapest VIII, Deutschgasse 8 117 10-8

Služba organista

se odda koncem meseca maja pri župnodekanjski cerkvi v Vipavi. Prošnje naj se vložijo do 1. maja.

Stalne plače ima organist 700 kron na leto; vrhu stalne plače dobiva štolnino pri pogrebih in druge postranske dohodke. Lepo stanovanje je brezplačno.

Župni urad v Vipavi,

dné 6. aprila 1900.

339 3-3

Matija Erjavec.

Katoliška bukvarna

v Ljubljani

priporoča:

Missale Romanum (v obliki male pole) l. 1898, z

najnovejšimi mašami, in sicer:

1. V črnem usnji z marmor, ali rudečo obrezo K 43-20
2. V črnem usnji z zlato obrezo K 44-40
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo . . . K 50-—

Dobiti je ta misal tudi v še finejšem vezanju.

Missale Romanum (v četvorki) l. 1898, z najno-

vejšimi mašami, in sicer:

1. V črnem usnji z marmor, ali rudečo obrezo K 36-—
2. V črnem usnji z zlato obrezo K 38-—
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo . . . K 42-—

Dobiti je tudi v še finejši izdaji.

Cene veljajo s proprijem vred za katerokoli škofijo. — V zalogi so misali s proprijem naslednjih škofij: Ljubljanske, goriske, krške, lavantinske, poreško-puljske, tržaške in ogersko-hrvatskih.

Missae pro defunctis (v obliki male pole):

1. V črnem usnji z rudečo obrezo K 6-60
2. V črnem usnji z zlato obrezo K 7-44

Missae pro defunctis (v četvorki):

1. V črnem usnji z rudečo obrezo K 5-16
2. V črnem usnji z zlato obrezo K 5-76

Za one čast. gospode, ki zaradi slabega vida smejo vedno masirati »de Beata«:

Missale ad usum sacerdotum caecotentium

(v obliki male pole):

V črnem usnji z zlato obrezo K 19-20.

Največjo izbero

elegantnih

(353 12-2)

priporoča

po najnižjih cenah

L. Mikusch,

Mestni trg št. 15 v Ljubljani.

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blaziti in prav olikati), ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti poštnemu povzetju pri Jožefu Valenčiču na Dunaju, III., Steingasse 9, I. Stook. Th. 10.

Založnik, ozir. prodajalec je voljan vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana, knjig je malo več. 1000 17

Franc Zupan, vlasuljar

v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 4.

priporočam se prečistiti duhovščini in sl. občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih moških in ženskih vlasulj

do najfinjšega izdelka. — Nadalje vsa

umetna pletenja in kite iz lepih las.

Postrežba natančna. 49 48-26

Franc Omersa

v Kranju

prodaja dobro in po ceni

specerijsko blago deželne pridelke železo, izdelke iz železa in kovin razno orodje za kmetijstvo, rokodelstvo in hišno opravo.

Karbolneum, firneže, lake, ojnate in suhe barve, Roman- in Portland-cement, okove, traverse in šine za stavbe itd.

Semena, trave, detelje, domače, najfinjše lucerne, pese itd.

Najfinjše mazilo za kola stroje in usnje.

Ovsena kaša.

Ovseno pšeno, ovsena moka in ovseni puh (kakor Quaker Quats) izdeluje iz Smrečnega gorskega ovsa, priznana najboljšega na svetu, ondotno prodajalno društvo.

5 kg. poštni zavojček: kaša in puh K 4-40, ovseno pšeno in moka K 4-20, vse štiri vrste odbrane K 4-30. Po železnici od 25 kg. više (tudi odbrano) dosti ceneje in sicer od 62 do in 68 h za kg. po daljavi. 110 26-25

Glavna zaloga Smrečine gorske prodajalne družbe za Avstro-Ogersko:

LEOPOLD HEISS, Dunaj, IV/1, Wiedner Hauptstrasse 56.

Posamezne številke „Slovenca“

v Ljubljani

so na prodaj

razun v upravnistvu lista. Kopitarjeva ulica 2, še v naslednjih trafikah tobaka:

Pred škofijo štev. 13, pri g. Štefetu; na trgu sv. Jakoba št. 6, pri g. Gr. Podrekarju; na Dunajski cesti št. 14 pri g. Fr. Blaž-u; na Rimski cesti št. 20, pri g. Jos. Sušnik.

Dva vajenca
in
enega pomočnika
sprejme takoj v kovaško obrt

V. Urbančič

355 1-1

Dolenjska cesta štev. 1.

Čestita gospodinja!

Perite brez žajfe, brez sode, pepela itd., edino le s pristnim, klora prostim

perilnim praškom „Lessive Phenix“

J. Picot-a v Parizu.

Prihrani se pri delu in času. — Zajamčeno neškodljivo.

Vse postane čedno in belo ko sneg. Le poskusite in se prepričajte.

Središčna pisarna tovarne za „Lessive Phenix“ J. Picot a: Budimpešta, VII., Károly-körut, 19.

Dobiti je v Ljubljani pri: Grošelj Fr., Jeglič-Leskovic, Ječminek A., Jebačin J., Kastner M., Kahm-Murnik, Kavčič & Lilek, Kordin J., Krisper A., Laznik P., Lexander K., Mehle A., Perdan J., Planinšek K., Šarabon A., Supan M., Schiffer V., Stacul A., Stupica F., Trdina Fr. — V Šiški: Jos. Vodnik. — Na Glincah: Janko Traven.

Zastopstvo ima: Moric Wagnerjeva vdova.

Styria-kolesa

v raznih cenah vedno v zalogi!

Ne samo najljepše in najdražje ampak tudi najprapraste in najceneje se odlikuje po izvrstni konstrukciji, trpežni sestavi in lahkem teku.

Tovarna za Styria-kolesa
Jan. Puch in dr., Gradec.

Zastopnik: Fr. Čuden, trgovec
s kolesi v Ljubljani. 198 20-3

V Rim

potujoče gospe in gospodične dobijo črna glavna pokrivala (Spitzentuch) v trgovini Ana Šinkovic, Mestni trg št. 19 v Ljubljani. 344 3-2

Valentin Accetto

zidarski mojster

v Ljubljani, Trnovski pristan 14, se priporoča slav. občinstvu, prečast. duhovščini, gg. podjetnikom in društvom za vsa ter raznotera 90 5

zidarska dela.

Prodaja tudi iz lastne opekarne opeko vseh vrst.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

iz lekarne Richter-jeve v Pragi, pripoznano izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobilo steklenica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to 509 25

sploh priljubljeno domače zdravilo vedno le v izvornih steklenicah z našo varstveno znamko „sidro“ iz Richter-jeve lekarne ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s to varstveno znamko kot pristan izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi, Elizabethstrasse 5.

Cerkvena mizarska dela.

Podpisane izdelujeta zlasti cerkvene klopi, klečalnike in spovednice iz hrastovega lesa po vzorcih in po lastnem načrtu, ter se za taka dela priporočam čast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom. Zagotavljam izvrstno lepo delo in nizke cene. Že dvanajstim cerkvam sem izdelal klopi v največjo zadovoljnost.

Vse izdelujem v lastnih prostorih. — Postavljanje novih klopi in spovednic v cerkvi traja le 3 do 6 dni.

Josip Stupica na Viru,
pošta Domžale.

89 15-10

Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski atelje

ANDREJ ROVŠEK v Ljubljani

Kolodvorske ulice šte. 22

v hiši gosp. Wesen-jeve 60 52-14

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih strogo umetniško izvršenih

lesenih

oltarjev

v raznih slogih

* kipov *

in svetniških soh

od kamena, gipsa ali lesa itd.

Oltarne skupine

iz različnega materiala.

Priznana umetniško dovršena dela!

Priznana pisma so na razpolago.

Domača trdnika!

Glavna zaloga za Kranjsko:

Mihael Kastner

v Ljubljani. 295 52-6

341 3-3

Razglas.

Za občinski urad v Spodnji Šiški sprejme se

občinski pisar.

Prednost imajo upokojeni c. kr. uradniki, orožniki in vojaki. — Nastop službe takoj; plača po dogovoru.

Ponudbe sprejema do 20. aprila t. l. in pojasnila daje županov namestnik Josip Vodnik v Spodnji Šiški.

Ker so uradne ure omejene, smel bi dotičnik stanovati tudi v Ljubljani.

Županstvo v Spodnji Šiški.

X. zvezek. Uredil in založil Frančišek Kralj

Krasna mladinska knjižica!

Pomladni Glasi

posvečeni slovenski mladini.

Cene: brošir. 60 h, kart. 80 h, celoplat. 1 K 10 h, krasno vezani 1 K 80 h. — Dobivajo se: v semenišču, Katol. Bukvarni, pri Ničmanu, Giontiniju, Schwentnerju in pri Krajcu v Novem mestu. — Dobivajo se še prejšnji letniki razen I. in II.

Z osmimi slikami.

V Ljubljani 1900. Primerno darilo za Veliko noč!

Stavbišča

so na prodaj v Ljubljani na Mirji po ugodni ceni.

V najem pa se dajo travniki nemškega viteškega reda v trnovskem predmestju, oziroma na Viču blizu Kozelja. 350 3-1

Natančneje je izvedeti pri c. kr. notarju dr. Fr. Vok-u v Ljubljani.

Št. 60 Pr.

Razpis službe.

346 2-2

Pri mestnem magistratu ljubljanskem je vsled sklepa redne tajne seje občinskega sveta z dné 3. aprila t. l. popolniti službo

magistratnega tajnika

s prejemki III. činovnega razreda, to je z letno plačo 2800 kron, z dejalnostno doklado letnih 500 kron in s pravico do dveh v pokojnino vstevnih petletnic po 200 kron.

Od prosilcev za razpisano službo se zahteva v zmislu določb § 5. službene pragmatike: Občinski konceptni uradniki, ki kot taki ne smejo biti v nobenem drugem službinskem razmerju, morajo biti za poslovanje tako usposobljeni, kakor je predpisano za upravno državno službo; vendar sme občinski svet določiti, da se od tega načela odjenja gledé takih služeb, katere zahtevajo druge posebne strokovnjaške zvedenosti, in za katere se tudi v državni službi ne terja sposobnost za politično poslovanje.

S potrebnimi dokazili opremljene prošnje za zgoraj omenjeno službo je vlagati pri predsedstvu mestnega magistrata

do dné 20. aprila t. l.

Zakasnele prošnje se ne bodo upoštevale.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 6. aprila 1900.

Dobiva se povsod.

927 (36-17)

Sarg's Kalodont

Najboljše in najcenejše sredstvo za čiščenje zob.

FELIKS TOMAN

kamnoseški mojster v Ljubljani, Resljeva cesta šte. 26,

ima največje zalogo

spomenikov

286 6-4

od marmora, granita, švedskega sijenita in labradorja, lastnega izdelka ter prevzame vsako stavbeno kamnoseško delo in se priporoča prečastiti duhovščini za izdelovanje oltarjev, podob, prižnic, obhajilnikov, krstnih kamnov itd. po najnižjih cenah.

Plošče za pohištvo, plošče za mozaični tlak itd.

Načrti in ceniki brezplačno.

Kathreiner

je samo pravi v znanih

Kathreinerjevih zavojih!

Zatoraj nikoli v odprtih ali v drugih za prevranje računajočih ponarejenih zavojih.

Kathreiner Kneippova sladna kava je najkusejša, kakor tudi edino zdrava in zraven tega najcenejša primes k bobovi kavi.

Kathreiner Kneippova sladna kava bode z veseljem in z vedno raztočnem učinkom v stotisoč družinah použita.

Kathreiner Kneippova sladna kava je tam, kjer se zavoljo zdravja bobova kava prepove, najboljši nadomestek.

Pozor, kolesarji!

Vsled bližajoče se spomladi

nabavl sem si velikansko zalogo **voznih koles** (bicikljev), kakih **400 komadov** in sicer od najznamenitejših tvrdk, kakor:

Puch, Meteor, Peugeot, Monarch, Seidl-Naumann

ter kolesa raznovrstnih drugih sistemov od glđ. 80.— naprej.

Peugeot-kolesa

po izvanredno nizkih cenah in sicer od glđ. 140.— do 230.—.

A. Putrich,
Ljubljana, Dunajska cesta.

285 20-4

Mehaniška delavnica.

Josip Kastelic,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4.

priloga se prečisti duhovščini v

izdelovanje vsakovrstne

obleke,

posebno

tabarjev, površnikov itd.

Izdelujem **birete, cingulum** in vsakovrstne šemiste, kakor tudi **vsa druga v to stroko spadajoča dela** natančno po meri.

Prosim prečistito duhovščino, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da izvršim vsako naročilo v največjo zadovoljnost preč. naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno **krojaško delavnico**, v kateri izdelujem

obleke za gospode in dečke

po najnovejšem kroju, natančno po meri.

86 11

Zunanja naročila točna. — Cene primerno nizke.

P. n. obiskovalcem svetovne razstave v Parizu,
kakor potovalcem v Rim priporoča

348 6-1

kreditna pisma

L. C. Luckmann v Ljubljani.

Dr. Rose-jev balzam | Praško domače mazilo

za želodec

Iz lekarne B. FRAGNER v Pragi

je že nad 30 let sploh znano domače zdravilo, ki poživlja okus in rahlo odvaža. Ako se redno rabi, ureja želodčovo delavnost prav zanesljivo.

Velika stekl. 1 glđ., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več.

je staro najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero rane čiste ohrani, vnetje in bolečine lajša in hladi.

V puščah po 35 in 25 kr., po pošti 6 kr. več.

Svarilo! Na vseh delih zavitka je prstavljena postavno vpišana varstvena znamka.

Glavna zaloga:

lekarna B. Fragner-jeva „pri črnem orlu“, c. kr. dvor. zal., v Pragi,

Mala strana, vogal Spornerejeve ulice.

Se vsak dan razpošilja.

V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnarjih: G. Piccoli, Ub. pl. Trnkoczy, M. Mardetschläger, J. Mayer, ter v vseh drugih lekarnah Avstro-Ogerske.

760 26-16

Za
15
Kron

krasna

harmonika

z 10 trojnimi tipkami iz jekla, orgle, na vsakem gubnem vogalu okovi iz medenine, jeklena klaviatura s skupno 72 močnimi glasovi.

Praktična

šola 50 h, 25

44 12-4

v zjamčeno najboljši izdelavi pošilja proti povzetju ali predplači. Dvostopne z 19 dvojnimi jeklenimi tipkami, 6 močnimi basi, sicer kakor zgoraj: od Kron 20, 30, 40 in višje in trispone, hromatične, najboljše, kar se izdeluje, svetovno znane, renomirane trgovsko sodno protokolarne, 30 let obstoječe tvrdke:

Ivan N. Trimmel, izdelovatelj harmonik, Dunaj VII/3, Kaiserstr. 74.

Obširni ilustrovani ceniki zastoj. Praktične šole za dve- in trispone, kakor tudi hromatično harmoniko po K 3 in K 3-60. — Pri nakupu harmonike zaračunim za šolo le polovično ceno. Flavte, violine, citre, kitare, lajne, albumi z godbo, vrčki itd. vedno v zalogi na izbero.

161 20-153

Leopold Tratnik

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27

priporoča prečast. duhovščini in slav. cerkvenim predstojnikom svoje izdelke in zalogo

cerkvenih posod in orodja

po nizkih cenah.

Andr. Druškovič-a naslednik

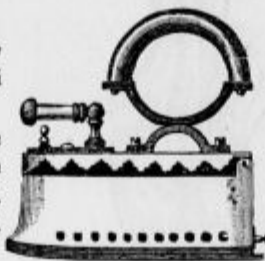
Mestni trg 10.

VAL. GOLOB

Mestni trg 10.

trgovec z železnino v Ljubljani, založnik zveze avstr. c. kr. drž. uradnikov, priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo bogato zalogo

hišne in kuhinjske oprave, vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete, nadalje trombe, cevi za vodnjake, Portland- in Roman cement itd itd. 283 33

Velika zaloga pristno pozlačenih nagrobnih križev.

Vsa luksus-piva izpodrine

najbolje renomirano

dvojno vležano in granatno pivo

iz delniške pivovarne v Budjevicah

ki je na strokovni razstavi v Stuttgartu l. 1897 dobilo **jedino prvo častno darilo z izrečnim pristavkom „za izborno pivo“**. Jako pohvalna priznanja tukajšnjih in vnanjih p. n. odjemalcev so mnogoštevilno na blagohoten vpogled na razpolago.

Oddaja se v sodih in v zabojih po 25 steklenic à 1/2 litra po konkurenčnih cenah.

Dalje

335 20-2

glavno zastopstvo

I. najbolje renomiranega kranjskega valjičnega mlina

Vinko Majdiča v Kranju.

ANTON DITRICH v Ljubljani

Telefon št. 109.

Marjete Terezije cesta št. 2.

Telefon št. 109.

Nove
Barvotiskane
RAZGLEDNICE

*Rožnik poleg Ljubljane
Sveta družina
Šmarna gora
Pozdrav z Gorenjske!*

s primernimi napisi in kilticami

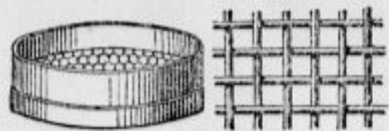
dobé se pri knjigarju

A. TURK-U

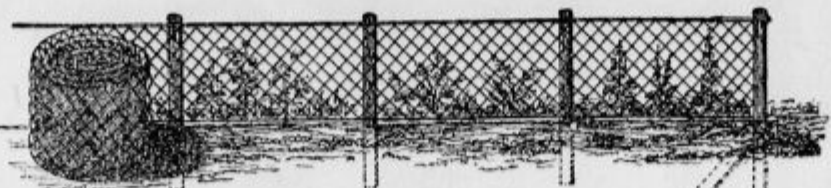
v Ljubljani na Dunajski cesti.

A. TURK v Ljubljani sprejema naročila

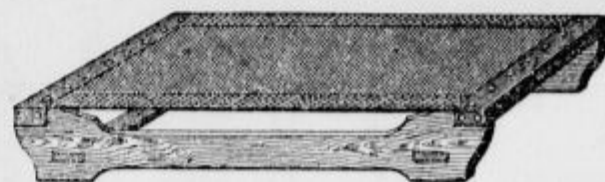
v točno izvršev vsakovrstnih razglednic

Narejena sita in rešeta z lesenim obodom v vseh velikostih.

Ograja gozdov, pašnikov, vrtov itd.

Elastične posteljne mreže (Spiral-Drahtmatratzen) iz galvanizirane jeklene žice.

289 12-4

Karol Zupančič, Jurjevica pri Ribnici, Kranjsko, izdelovatelj žičnih (dratenih) tkanin ter pletenin in trgovina s sitarskim, rešetarskim in lesenim blagom.

Priporoča slavnemu p. n. občinstvu svoje **pletanine iz žice**, pletene s strojem po uzorcih, za ograjo gozdov in vrtov, za fazanerije, kurnike, golobnjake; **mreže za presejanje** gramoza in peska. — Izdeluje in ima veliko zalogo **medene, pocinjene in železne tkanine** za stroje, mline, okna, line, kleti; **mesne sitnice**, prožne posteljne mreže (Drahtmatratzen) v raznih velikostih, raznovrstna sita, rešeta za tovarne in mline, kape za ogrebanje čebel, pokrivala za jedila, **razno leseno (suho) robo** itd. po najnižji ceni. — **Ceniki na zahtevanje brezplačno.**

Bogdan Oblak,

urar
na Vrhniki pri Ljubljani,
se najljubše priporočam
za napravo novih ali po-
pravo starih stolpnih ur.

Moje ure so iz najboljšega blaga in posebno trpežnega dela. Izdelujem jih po najnovejšem in najboljšem načinu, in ker so matematično natančno uravnane, kažejo čas tako točno, da jih ni treba regulovati. 51 25-13
Cene so nizke. Jamstvo 5 let. Proračuni na zahtevo brezplačno.

Stavbinska kleparska dela, vsakovrstna, iz poljubnega gradiva.

Najcenejša izvršitev lesno-cementnih streh in pokrivanja s strešnim lepom ter v to spadajoče poprave z jamstvom naj-solidejšega dela.

Zaloga strešnega laka, lesnega cementa in strešnega lepa v najboljših kakovostih.

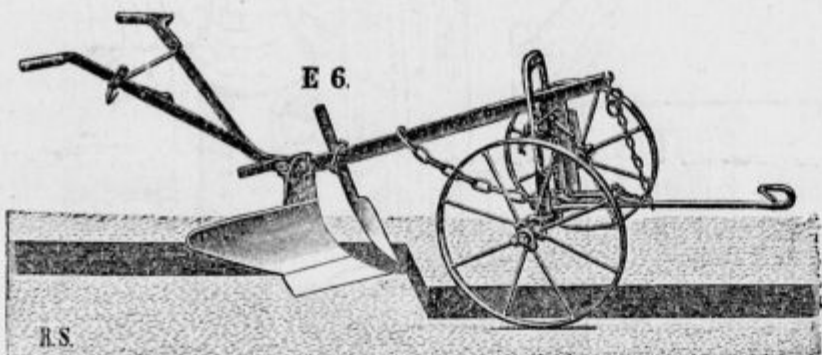
Strelovodne naprave po izkušeni sestavi.

L. M. ECKER Ustanovljeno 1861
Dunajska cesta št. 7 in 16 LJUBLJANA Dunajska cesta št. 7 in 16

Vodne instalacijske naprave vsake vrste, napeljava v hiše, zveza z obstoječimi vodovodi, premembe in vsake vrste poprave. 332 3-2

Zgradba stranišč in kopeljskih naprav v preprosti do najfinije izvršbe proti jamstvu primerne, trpežne dela.

Proračuni na zahtevo brezplačno.

KMETJE! POZOR!

Vsakemu bode že znano, da se je železnina in druge reči, kakor tudi kmetijski stroji jako podražili, navzlic temu zamoremo še vsakemu posestniku, kateri si želi kupiti dobro in zanesljivo **slamoreznico, mlatilnico, gepelj, čistilnico ali druge stroje**, po dosedanjih, vsem znanih, **znižani ceni** prodati, ker smo se že popred z več 100 stroji priskrbeli, zato ne zamudi nihče to priložnost, si potrebne stroje priskrbeli.

Ker pri kmetiji delavci zmiraj bolj pomanjkujejo, bomo imeli od sedaj naprej še vse druge, jako koristne stroje na skladišču, s katerimi si bode zamogel vsak hitro in pravilno obdelovati njive, kakor: **železne pluge**, katere ni treba držati, s katerim lahko en sam mladi deček dela, in so tudi za porabo pri krompirju, turšici in celo v vinogradih itd.; **stroje za sejati**, vsakemu kmetu jako koristni, ker si prihrani seme, čas in delavcev; **stroje za travo in žito kositi**, vleče lahko 1 konj, in se celo v neravnih tleh rabi; **stroje za seno obračati**, pelje 1 konj in naredi več kakor 8 mož, ter trava se polovico hitreje suši; **stroji za mlekarstvo**, iz najboljših tovarov. Končno tudi **slamoreznice**, katere imajo ležišče na kroglice in so brez koles i. t. d.

Vsak stroj se dobi na poskušnjo in pod jamstvom pri trdki (254 3-3)

Karola Kavšeka nasl. SCHNEIDER & VEROVŠEK
Ljubljana, Dunajska cesta št. 18.

„The Mutual“, zavarovalna družba za življenje v New-Jorku.

Popolnoma vzajemna.

Police so po preteku 2 let nespodbijalne in po preteku 3 let nezapadljive.

Konečne številke bilance za l. 1898:

Denarno stanje	1.369.576.693-29 kron
Zavezanosti na račun lastnikov polic	1.150.168.487-79 »
Prebitek na račun lastnikov polic	219.408.205-50 »
Zavarovalno stanje všteti telesne rente	4.795.509.175-81 »
Dohodki leta 1898	299.660.000-— »

Rezerve premij avstrijskih zavarovancev založene so v avstrijski zlati renti pri c. kr. ministerijalnem plačilnem uradu na Dunaju.

Letne dividende. — V polici sami zajamčena posojila in odkupi v gotovini.

Pojasnila, prospekte itd. daje 858 26-13

generalno zastopstvo za Kranjsko
v Ljubljani, Franciškanske ulice št. 16, II. nadstr.

Dunajska filialka
Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in 984 47 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka
na Dunaju, L. Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20.000.000 K.
Reservni zaklad nad 7.500.000 K.
Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dné 13. aprila.

Skupni državni dolg v notah	99-25
Skupni državni dolg v srebru	99-—
Avstrijska zlata renta 4%	98-40
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	99-95
Ogerska zlata renta 4%	97-20
Ogerska kronska renta 4%, 200	93-65
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	126-30
Kreditne delnice, 160 gld.	228-70
London vista	242-75
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118-35

Dné 12. aprila.

20 mark	23-69
20 frankov (napoleonov)	19-25
Italijanski bankovci	90-30
C. kr. cekini	11-38
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	201-75
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-70
Tisne srečke 4%, 100 gld.	140-75
Dunavske vravnave srečke 5%	256-75

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	95-25
Priporočne obveznice državne železnice	67-50
„ „ južne železnice 3%	99-—
„ „ južne železnice 5%	99-25
„ „ dolenskih železnice 4%	397-50
Kreditne srečke, 100 gld.	335-—
4% srečke dunav. parobr. družba, 100 gld.	42-50
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	21-70
Ogerskega „ „ 5	13-20
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	65-—
Rudolfove srečke, 10 gld.	173-50

Salmove srečke, 40 gld.	182-—
St. Genois srečke, 40 gld.	178-—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	48-50
Ljubljanske srečke	122-40
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	294-40
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v	78-75
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	24-70
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	96-50
Splošna avstrijska stavbinska družba	271-45
Montanska družba avstr. plan.	334-—
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	255-25
Papirnih rubljev 100	

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjalnična delniška družba

„M E R C U R“
L. Wollzeile 10 in 12, Dunaj, L. Strobelnasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti

Ako si želiš „Zacherlin“ svetovnoslavne dobrote,
Čestita čitateljica, ne sprejemaj ga v zavitku!
Pristen je samo v steklenici,
Ki varstveno znamko nosi.

Pravo pomoč po noči in po dnevu
Zoper kakoršnikoli mrčes
Išči le tam — da varno hodiš,
Kjer Zacherlov plakat zagledaš.